

6.baskı

arkadaş

yılmaz güney

A R K A D A Ş

*Bu kitap Ađaođlu Yaynevi
Tesislerinde dizildi, basıldı,
ciltlendi. Tel: 27 73 37
Birinci basım: 1975
Altıncı basım: 1977
Dağıtım: GÜNEY FİLM*

Güney Filmcilik
Sanayi ve Ticaret A.Ş. Yayınları
Senaryo Dizisi: 2

ARKADAŞ

Filmin Konusu

ve

Senaryo

Güney Filmcilik Sanayi ve Ticaret A.Ş. Yayınları
Sakızağacı Cad. Güney Han No. 2 Kat 1 Beyoğlu

Güney Filmcilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Halkla İlişkiler Bölümü tarafından
basıma hazırlanmıştır.

«Filmler yaparken birtakım toplumsal sorumluluklar taşırız. Yani sözümüzü söylerken bu söylediklerimiz şu gün halkımızın içinde bulunduğu koşullara ters düşer mi, onlara yanlış birtakım düşünceler verir mi, onları yanlış davranışlara itebilir mi, biz işte yalnızca bundan korkarız. Bizim gerçek yargıcımız halktır.

Ama halk derken de, halkın şu anda içinde bulunduğu kanaatler tam anlamıyla söz konusu edilemez. Halkın bugün içinde bulunduğu kanaatler bir yerde gerek geçmişte, gerekse bugün egemen güçlerin ideolojilerinin baskısını taşır. Biz bunları birbirlerinden soyutlayamayız. Soyut olarak halkın kanaatle-

rinden söz edersek birtakım yanlışlıkları da beraberinde taşımış oluruz. Biz halk derken, halkın gerçek çıkarları için, yarına yönelik mücadelesi içerisinde bir halk anlıyoruz. Minibüs plâğı ya da herhangi bir yerde halk romanı diye satılan birtakım şeyler bence halk kavramını yozlaştırmaktadır.

Halk kavramından bugünün koşullarında anladığım şudur: Anti-emperyalist, anti-tekel guruplar, yani tekelin ve emperyalizmin dışındaki yenik sınıf ve tabakalar. Halk kavramı değişken bir kavramdır, yarın koşullar değişir, halk kavramı da bu arada kendiliğinden değişir. Halk kavramının özünde üretici nitelik hâkimdir, emek hâkimdir.»

«Benim salıverilmiş olmam, özgür olmam değil esas sorun. Özgürlüğü ele alınca bütün toplum adına ele almak gerekir. Özgürlük özünde sınıfsal özellik taşıyan bir olgudur. Sınıflara göre özgürlük anlayışı değişir. Biz özgürlük anlayışımızı üretici, emekçi halkımızın çıkarları doğrultusunda anlıyoruz. Yoksa sermayenin özgürlüğü anlamında değil.»

«İki yıllık çalkantılı dönem gerek bana gerekse toplumumuza, halkımıza çeşitli deneyler kazandırmıştır. Biz de bu deneylerden kendimize düşen sorumluluklar oranında birtakım dersler çıkarttık. Öyle sanıyorum ki bundan sonra yapacağımız filmler daha önceki yaptığımız filmlere oranla daha görev yüklü olacaktır halkımıza karşı. Bu görev, halkımızın gerçek çıkarları doğrultusunda ve

onun yarınına ışık tutacak birtakım şeyleri yapmaktır.

Toplum devamlı bir değişim içerisindedir. Bu değişim kaçınılmaz olarak sanata da yansır. Biz de halkının sorumluluklarını taşıyan bir sanatçı olarak bu değişimin gerçek niteliğini sinemamız kanalıyla anlatmak zorundayız. Bir ülkede birtakım anti-demokratik kanunlar varsa, bunlar sinema alanında da etkisini gösterir. Bunun sinema alanına yansması sansürdür. Sansürün şartlaması sonucu, ister istemez, yaptığımız filmlerde belli çarpıklıklar bulunmaktadır. Bundan önce yaptığımız filmlere tam anlamında gerçekçi, devrimci, halkçı filmler diyemiyoruz. Bundan sonra yapacaklarıma da halkçı, devrimci filmler olacaktır diyemiyorum, çünkü benim bundan sonra yapacağım filmler ancak bu söylediklerimin doğruluğunu ya da yanlışlığını ortaya koyacaktır.

İçerde olduğum sürede gerek hikâye, gerek roman, gerekse senaryo olarak düşündüğüm çeşitli şeyler var. Bunları gerçekleştirme, tamamlama işinde içinde bulunduğumuz koşullara ters düşmemeyi ön plana alıyorum. Çünkü halkımız büyük bir değişim içerisindedir. Çeşitli çalkantıları hâlâ yaşamaktadır. Bu arada yapacağımız bir filmin ya da söyleyeceğimiz bir sözün halk üzerinde yanlış bir etki yapmaması, yanlış bir anlam kazanmaması için içinde bulunduğumuz koşulları iyi değerlendirmeye çalışacağız.»

«İnsan her an bir nicelik birikimi içersindedir. Bu nicelik birikimleri belli bir noktadan sonra nitelik dönüşümlerini getiriyor. Bugün bizim dışımızda her an, her saniye binlerce olay olmaktadır, bu olaylar kaçınılmaz bir şekilde bizi etkilemektedir ve bu her olay kendi büyüklüğü, küçüklüğü oranında bir etki getiriyor. İşte bu etkilerin kaçınılmaz sonucu olarak insanda olay-insan diyalektik hareketi doğuyor.»

«Gerçek değişken bir şeydir. Sanatta biz bunu yansıtmak zorundayız. Gerçekçilik toplumun değişen yeni çehresi, yeni gelişim eğilimlerini aktarması açısından önem kazanıyor bence. Ben kendi sinemama yabancıların dışarıda takmaya çalıştıkları gibi «yeni gerçekçilik», şu bu cinsinden bir isim vermiyorum. Bizim görevimiz filmler yapmaktır. Bunların çeşitli şekillerde değerlendirilmeleri, halkın, eleştirmenlerin, tarihçilerin görevidir.»

YILMAZ GÜNEY'LE
KONUŞMA

O. KUTLAR — *Yılmaz Güney «Arkadaş» nedir?*

Y. GÜNEY — Hızla değişen bir toplum, bu değişim süreci içerisinde bir takım kavramların anlamlarını ve niteliklerini de değiştirir. Bir şey çökerken, tükenirken, öte yanda yeni bir şey doğar. «Arkadaş» bir tükenişin ve yeşeren yeni şeylerin filmidir. Arkadaşlık bir yığın çelişkiyi ve uzlaşmayı içinde taşır. Bu uzlaşmazlığa varıldığında arkadaşlık biter. Filmimiz iki eski arkadaşın uzun bir dönem sonra bir araya gelmelerini ve kısa bir dönem içinde geliştirdikleri ilişkiler sonunda artık arkadaş olamayacaklarını hikâye eder. Bir arkadaşlık biterken, yeni bir

arkadaşlık başlar. Bu, değişen şartların doğurduğu yeni bir arkadaşlıktır.

O. KUTLAR — «Arkadaş» senin genel olarak tutukluluk günlerinde oluşturduğun düşünce ve anlayışı ne ölçüde yansıtıyor. Bütün düşüncelerini içeriyor mu? Yoksa kafandaki bütünün parçalarından biri mi?

Y. GÜNEY — Bir film bizim ölçülerimize göre en çok bir saat 45 dakikadır. Bu kadarlık bir zaman içerisinde, her şeyi anlatmanın olanağı yoktur. Fakat bizim dünyaya bakışımızı, olaylara yaklaşışımızı, insan ilişkilerini ele alışımızı, tam olarak anlatmasa bile sezdirtecektir. Bu film tutukluluk günlerinin ürünüdür ve orada oluşturduğumuz düşüncenin yansımalarını içerir.

O. KUTLAR — Filmde klasik anlamda dramatik bir yapı yok. Daha çok izlenimlere dayanan bir anlatım biçimi kullanmışsın. Buna neden ihtiyaç duydun?

Y. GÜNEY — İnsanlar genellikle yaşadıkları hayatla özdeşleşirler. En rahatsız edici en acı şeylerle karşılaşsalar bile bir süre sonra genel özdeşleşme eğiliminden ötürü o durumla da özdeşleşirler. Ve rahatsız edici niteliği yok olur. Oysa gerçekte

rahatsız edicilik vardır. Fakat bunu yaşayan artık farkedemez. Bir benzetmeyle bu durumu şöyle anlatabiliriz. Ayak, ter, osuruk, sıkıştırılmış hava kokan bir odaya ilk girişimizde odanın pis havasını hemen farkedebiliriz. Fakat bir süre sonra kokuya alışırız. Oysa hep içinde olan, bu havanın içinde olan bu kokuyu farketmez. Farkedebilmesi için, odadan temiz havaya çıkıp geri dönmesi gerekir. İnsanlar genellikle çevrelerine görmeden, gördükleri üzerine düşünmeden bakarlardı. Biz bu filmde özdeşleşmeye karşı bir tavır koyuyoruz. Bu film insanları bakıp görmeye ve gördükleri üzerinde düşünmeye çağırıyor. Filmin anlatıcı yapısı bu olguyla birlikte düşünülmelidir.

O. KUTLAR — *Filmde seyirciyle filmin anlattığı kişiler arasında adeta bilerek konmuş bir mesafe var. Bir çeşit Brecht yabancılaştırması. Filmin içinde de «Yılmaz Güney - Âzem» o Kıyıkent dünyasına yabancı. Bundan nasıl bir sonuç elde etmek istedin?*

Y. GÜNEY — *Âzem'in konuk olduğu dünyada herkes birbirinin parçasıdır ve hayatla özdeşleşmiştir. Ayrıca bu özdeşleşme içinde kişilerin birbirine karşı yabancılığı söz konusudur. Âzem «temiz hava» dan «pis hava»ya konuk olduğu için her şeyin*

farkındadır. Ve Cemil'in dünyası bir süre sonra Âzem'in gelişiyle sarsıntı geçirir, parçalanır. Fakat özündeki itici gücün yokluğu, içeriğinin yetmezliğiyle yeni bir yere varamaz. O çürüme kaçınılmazdır, kurtuluş yoktur. Ancak o çürümenin içinde kurtuluş umudu taşıyan fakat ne olacağı bilinmeyen bir unsur vardır: Melike. Kişilerle seyirciler arasına konan mesafe şu amacı taşır. Onların gelişen ilişkileri içerisinde, onların mantık örgüsü içine girmeden izleyebilmesini sağlamak. Her film bir tuzaktır. Seyirciyi yutan, kendisiyle özdeşleştiren bir tuzak. Kişiler arasındaki yabancılık, seyirciyle film arasındaki yabancılığı koruyacaktır. Ve Âzem çevresine, çevresinde gelişen olaylara bakarken seyirciyi de kendisi gibi bakmaya götürecektir. Filmin amacı budur. Baktırmak ve baktığı şeyler üzerine düşündürmek. Düşünmek yapmanın anasıdır.

- O. KUTLAR — *Âzem film boyunca düşünen bir kişi olarak çektik dikkatimizi. Ne düşünüyor genel olarak?*
- Y. GÜNEY — *Âzem düşünen, düşündüğü şeylerden etkilenen, müdahale eden ve değiştiren bir adamdır. Yani Âzem sadece düşünen adam değil, düşündüklerini yapan adamdır. Çünkü sadece düşünmek sorun-*

ları çözümlenmeye yetmez. Düşünmeden de herhangi bir çözüm olamaz.

O. KUTLAR — Cemil'in dünyası için filmde bir çözüm bulunmadığına göre, filmin getirdiği umut ve çözüm nerededir?

Y. GÜNEY — Cemil için çözüm bulunmuştur. Cemil o çürümenin içinde yok olacaktır. Filmde Halil tipi, bir umuttur. Bugün nasıl Âzem Cemil'i, yani kangren olan kolunu kesip atıyorsa, Halil'le Âzem arkadaşlığı da toplum olaylarına cevap veremez noktaya gelirse kopacaktır. Belki de kopartılan yan Âzem olacaktır. Halil'in saçını kesmesi ondaki nitelik değişiminin başlangıcıdır. Çünkü emperyalizm insanların bilinçlerini esir alırken bir yığın silahla hücumla geçer. Halkı geleneksel bağlarından koparır. Estetiğini bile değiştirir. Değer ölçülerini parçalar. Ahlâksızlık ahlâk olur. Namussuzluk namus olur. Kapitalizm kendi kurallarını oluştururken, emperyalist kültür onun en büyük desteğidir.

Eylül 1974

FİLMİN ÖYKÜSÜ

Kıyıkent... Deniz ve güneş kenti. Yolları asfalt. Evlerinin herbiri, bir başka ülkede yapıp buraya konmuş gibi. Bunlar geniş balkonlu, geniş salonlu evler. Hizmetçili, bahçivanlı evler. Yok'un yok olduğu evler. Zaten bu kıyıkentinde, yokluğun anlamı bile bilinmiyor. Kentin giriş kapısından içeri girmesi, kent sakinlerince yasaklanmış gibi.

Besili, güzel elbiseli çocuklar, binbir çeşit oyuncakları, şen, tasasız çığlıklarıyla, kentin yollarını, plajını doldurmuşlar. Daha büyüklerinin, baş uğraşı bisikletleri. Bir de durmadan birşeyler yiyor bu çocuklar. Durmadan birşeyler içiyorlar. Ana-babaları kumar oynarken, denize girerken, köpeklerini severken; bu çocuklar durmadan birşeyler yiyorlar.

Cemil, Kadirga yurdunun, Teknik Üniversite'nin yoksul öğrencisi. Suyun altın gibi kıymetli olduğu bir Orta Anadolu köyünde dünyaya gelen Cemil. Şimdi, bu deniz ve güneş kentinin, iki katlı evlerinin birinin balkonunda oturmuş, denize karşı birasını içiyor.

Kendinden, hayatından hoşnut. Zengin bir adam o. İşte, hizmetçisi Şirin, içkisini yeniledi. Genç, güzel, herkesin hayran olduğu karısı kapıda görüldü. Çocuğu yok Cemil'in. Karısı istemedi. Olsun. Karısı güzel onun. Evi güzel, işi güzel.

Kendinden ve hayatından hoşnutluğu çok sürmedi Cemil'in. Karısı sinirli, canı bir şeye sıkılıyor olmalı. Yine her zamanki gibi, tartışmaya, kavgaya başladılar. Hizmetçi Şirin de ayak altında dolaşüyor. Cemil kızgınlığını ondan aldı. Bir tekme indirdi kadına.

Melike. Cemil'in baldızı. On sekizinde, incecik, fidan gibi bir kız. İstemedi karı-kocanın kavgasını duydu. Canı sıkın, uzaklaştı balkondan. Aynada yüzünü gördü. Bir an baktı kendisine.

Telefon sesi. Melike açtı telefonu. Tanımadığı bir ses, eniştesini soruyordu. Kim olduğunu sordu telefondaki adama. Telefondaki adam, «Âzem» diye tanıttı kendini. «A'nın üstünde şapkası var.»

Cemil, ilk gençlik yıllarının can arkadaşı Âzem'le buluşmaya giderken heyecanlıydı. Uzundur birbirlerini görmemişlerdi. Okulu bitirdikten sonra, yolları ayrılmıştı. Anadolu'ya

gitmişti Âzem. Seçimini öyle yapmıştı. Yıllık iznini geçirmek için gelmişti İstanbul'a. İlk işi arkadaşı Cemil'i aramak olmuştu.

Âzem, Çiçek Pasajının rengini, kokusunu, sesini yeniden tatmak, duymak istiyordu. Ama meyhaneci Remzi'nin de dediği gibi, değişmişti Çiçek Pasajı.

Cemil'i beklerken, Remzi sormuştu ona :

«Herşey tadını yitirdi Âzem'ciğim.. Artık İstanbul eski İstanbul değil. Herşey bozuldu. Kokoreçler, biralar, karidesler, herşey bozuldu... Sen bilirsin bu işleri Âzem'ciğim... Söylesene niye bozuldu herşey...»

Âzem bir an durmuş, bu yeni İstanbul'u anlamaya çalışmıştı.

Biraz sonra iki arkadaş masada karşılıklı oturuyorlardı. İkisi de sevinçli, ikisi de geçmişte pek çok şeyi birlikte paylaşmış insanların sevecenliği içindeydiler. Âzem'in gözü Cemil'in kilolarına takılmıştı. Kadırga yurdunun fidan gibi delikanlısı, o görmeyeli epey kilo almıştı. Dayanamayıp takıldı:

«Yükün artmış Cemil, epey kilo almışsın. Remzi dal gibi delikanlıydı diyor senin için.»

«Şimdi de dal gibiyim.. Ama kalın bir dal,» diye cevap verdi Cemil. Bir tedirginlik gelmişti üstüne. Eskiden de böyle olurdu. Ne zaman Âzem'le birlikte olsa, bir suçluluk duygusu kaplardı içini. Nedenini çözemezdi. Zaten bütün çözümleri Âzem'e bırakırdı. O ikisinin yerine karar verir, uygularlardı. Ama o günler geride kalmıştı. Cemil, tek başına yürü-

müştü uzun zamandır. Başarılı olmuştu da. Bunları düşünerek kadehini kaldırdı:

«Eski günler için Âzem.»

«Hayır, yarınlar için... Yarının güzel günleri için.»

«Yarın.»

«Evet, yarın.»

Cemil arkadaşının yarından umutlu yüzüne, içi burkularak baktı. Değişmemişti Âzem. Yine hep o Âzem'di. Yarınları seven Âzem. Kendi kendine konuşur gibi mırıldandı:

«Ne güzel şey insanın yarını olması. Benim için yarın hep karanlıktır Âzem. Ama senin için yarın bugünlerden güzel demektir. Evet, senin yarının için...»

Gece, bir Sulukule ekibinin özel gösterisiyle devam etti. Ekibin, en çok on dördünde gösteren oyuncu kızı, neredeyse çırılçıplak, iki erkeğin karşısında oynadı oyununu. Cemil iyice sarhoş olmuştu. Coştukça coştı. Kızla karşılıklı oynadı. Âzem, çevresinde olanlardan rahatsız olmuştu. Bu iş bir an önce bitsin istiyordu. Bu çıplaklık, bu gencecik bedenin böyle hayasızca sergilenmesi onu üzüyor, güzel yarınlara inancını pekiştiriyordu. Ama Cemil'in böyle bir tedirginliği yoktu. Mutluydu. İki arkadaş, daha sonra lüks bir randevu evine gittiler. Cemil, taşradan gelen misafiri-ne, gücünü, parasını, itibarını göstermek istiyordu. Görsündü Âzem İstanbul'un ne olduğunu, Cemil'in nasıl yaşadığını. Cemil yaşa-

dığı hayatı göstererek sanki Âzem'i ezmek istiyordu.

Âzem randevu evinde acıyla dolu bir kadınla karşılaştı. Doğuramadığı, yetiştiremediği çocukların acısını çeken bir kadınla. Perişan olmuştu. Kadının acısı, sosyal konumu, duyarlılığı sarsmıştı onu. Kadın ona,

«Yatmıyacak mısın benimle,» diye sorduğunda,

«Hayır» diye cevap verdi.

Kadın anlamamıştı, Üsteledi.

«Para verdin ama.»

«Önemli değil.»

«Niye? Niye? Niye?»

Randevu evinin inerdivenlerinden inerken Cemil hoşnuttu hayatından. Keyifli bir gece olmuştu. Yattığı kadın işini bilen biriydi. Cemil'e göre de bu dünyada herkes işini bilmeliydi.

Arabayla eve dönerlerken, Âzem biraz da kendilerini suçlar gibi,

«Cemil, ne yaptık bütün gece?» diye sordu. Yalın, tek kelimelik bir cevaptı Cemil'in ki.

«Eğlendik.»

Oysa Âzem eğlenmemişti. Belleğinde gecedan kalan yalnızca acı ve kindi. Daha sonra, Cemil, başarılarından, parasından, şöhretinden sözetmiş,

«Ya sen ne yaptın şapkalı Âzem» diye sormuştu.

Saldırgan, kırıcı bir ton vardı sesinde.

Âzem bu eski arkadaşına, sevgiyle bakmış, onu ilk gördüğü andan beri sormayı tasarladığı bir şeyi sormuştu,

«Mutlu musun? Memnun musun hayatından?»

«Memnunum tabii. Güzel bir işim, çok sevdiğim bir karım var. Hiçbir sıkıntım da yok...»

«Hatırlar mısın, eskiden çok yalan söyledin. Kendini aldatmakta da birinciydin... Yine yalan söylüyorsun Cemil..»

Gene yenilmişti Cemil. Âzem'e yalan söyleyemezdi o. Kadirga yurdunda da yalan söyleyemezdi. Şimdi de. Müteahhit Cemil de, Âzem'e yalan söyleyemezdi. Yenilmiş bir sesle,

«Haklısın, yine yalan söyledim sana» dedi. «Mutlu değilim, hiç değilim.»

Eve vardıklarında Cemil'in karısı uyuyordu. Cemil, uykusuzluktan, fazla içkiden ve Âzem'in kendisine hatırlattığı gerçeklerin baskısından bunalmış bir halde, uyuyan karısına yaklaştı. Ona sığınmak, pembe düşlerine yeniden dalmak istedi. Ama kadın oralı değildi. Cemil yatağa büzülüp uyudu.

Melike için, eve gelen bu yabancı oldukça ilgi çekicidir. Ciddi görünüşü, bıyıkları, sakin tavırları, çevresinde her gün gördüğü insanlardan ayırmaktadır onu.

Hemen sormak ister,

«Evet, siz şapkalı arkadaşsınız. Peki şapkanız nerede?»

«Âzem'in başında, yani «A» nın başında.»
Sıcacık güler Melike. Âzem de güler.
Uzun uzun bakar ona. Onu, daha yakından tanımak ister gibidir.

«Sahi kimsiniz siz?»

«Söyledim ya; arkadaş.»

Âzem «arkadaş»ın üzerine basmıştır söylerken.

«Kimin arkadaşısı?»

«Bazı insanların.»

«Ya benim?..»

«Sizin de..»

«Öyleyse.. öyleyse adınız bundan sonra «arkadaş» olarak kalsın. Artık şapkalı arkadaşsınız benim için...»

Melike ev sahipliği görevini yüklenir. Âzem'e Kıyıkenti gezdirmeye başlar. Bu arada kendi iç bunalımlarını anlatır Âzem'e. İsviçre'de eğitim gördüğünü, tenis oynadığını söyler. Bir de müzik dinlemeyi sevdiğini.

Çevresindeki hiçbirşey ona yakın gelmemektedir. Kıyıkent'teki mevsimlik aşklardan sözeder Âzem'e. Herkesin birbirini çektiğini söyler. Âzem sorar ona:

«Sen ne yapıyorsun bunların arasında?»

«Güneşleniyorum, denize giriyorum, kitap okuyorum.»

«Neler okuyorsun? Hangi kitapları seviyorsun?»

«En çok korku kitaplarını seviyorum. Korku filmlerini de seviyorum tabii.»

«Bu filmleri seyrederken korkmuyor musun peki?»

«Hayır. Ben hiç korkmam.»

Güneşe serilmiş vücutlar, buzlu viskiler, kahkahalar, deniz...

Bir kıyıkent gününde yürürler Âzem'le Melike. Her adım başında başka bir açıklama, her adım başında başka biri.

Bir ara Melike'lerin komşusu Ahu'ya raslarlar. Sık ve büyüleyici Ahu'ya. Ahu'nun yanında plaj çantasını taşıyan Halil vardır. Halil, gencecik bir delikanlıdır. Ezilerek taşımaktadır Ahu'nun yanında plaj çantasını. Uzun saçlarıyla, bakışları arasındaki farklılık çarpıcıdır. Sanki içinde biriken birşeyleri bastırmak için güç harcamaktadır.

Ahu'yla Melike selamlaşırlar. Âzem Ahu'nun ardından bakar. Ahu da araştırmacı bir bakışla Melike'yle Âzem'i süzer. Kıyıkent'te bir yabancı. Ahu etkin güzelliğinin bilincindedir. Kıyıkent'teki pek çok kadın gibi yalnız güzelliğini sever. Belki yabancıyı da bununla etkilemek istemektedir.

«Yine lastik patlatmışlar.»

Evin kapısında Melike ile Âzem'e raslayan Cemil'in karısı Necibe'nin ilk sözü bu olur. Sonra Âzem'e bakar. Kimdir bu adam? Melike onları tanıştırır.

«Âzem, Cemil abinin arkadaşı.»

Necibe soğuk bir şekilde «Hoşgeldiniz» der Âzem'e. Dün gece eve gelmeyen sarhoş kocasının arkadaşı umurunda bile değildir. Şimdi denize gidip güneşlenmeli.

Âzem daha sonra, haber bırakarak Kıyı-

kent'ten ayrılır, ve öğrenciyken Cemil'le birlikte kaldıkları Tabiat Ana'nın evine gider. Âzem'in gelişini kutlamak için bahçede kömür yakılmış, darbuka çıkmıştır orta yere. Tabiat Ana, oğlu gibi sevdiği Âzem için oyun bile oynar. Şişlerin biri gider biri gelir. Rakının en güzeli içilir.

Sohbet'in oyunun en koyu anında, Cemil'in arabası görülür. İçinde Melike de vardır. Tabiat Ana, onları sevinçle karşılar. Âzem, çekingen, ürkek duran Melike'yi, Tabiat Ana'nın kızı Semra ile tanıştırır.

Aynı saatlerde Necibe terzisinde prova olmaktadır. Bir ara telefona gider. Sesinde, davranışlarında bir yatak öncesi titreyişleri vardır. Telefonda karşısına çıkan, daha önce tanıdığı bir erkeğe adresini sorar.

Sonra süslenmek, güzelleşmek için başka ellere terkeder kendini. Güzel olmalıdır Necibe. Adresini veren adama gittiğinde göz kamaştırmalıdır. Tek bir kusuru kalmamalıdır. Bacaklarındaki tüyler alınmalı, saçları yapılmalı. En başdöndürücü kokuları sürünmelidir.

Diğer tarafta Cemil, öğrencilik yıllarında kaldığı evin odalarını gezer. Semra da yanındadır. Bir ara gözü, odanın bir köşesinde duran kitaplara takılır. Alır karıştırır. Bunlar, sosyalist öğretinin temel kitaplarıdır. Şaşırır. Tabiat Ana'nın evinde bu kitapların ne işi vardır? Semra'ya dönüp, hayretini gizleyemeden sorar:

«Kimin bu kitaplar?»

Semra, çok doğal bir şeyden sözeder gibi, «benim» der.

«Çok tehlikeli değil mi bunlar?»

Semra küçümseyerek bakar Cemil'e.

«Evet, sizin için tehlikeli olabilir.»

«Niye bizim için?»

«Çünkü sen on yıl öncesinin Cebil abisi değilsin. Sen artık Cemil beysin...»

Cemil, tokat yemiş gibi sarsılır. Cevap veremez. Susar. Âzem geldiğinden beri, kendi içinde kurduğunu sandığı mutluluk çemberi, her an yeni darbeler yemektedir.

Necibe, aynı saatlerde, terzisindeyken telefonla konuştuğu adamın garsoniyerindedir. Durmadan gülmektedir. Nedensiz bir gülmedir bu. Genç adam da katılmıştır ona. İçerek, gülerek, duygudan yoksun bir sevişmeye hazırlanmaktadırlar. Saf ve güzel olan hiçbirşey yoktur aralarında. Adam, bu kadınla biraz sonra yatacağını bilmektedir. Onun için gelmiştir buraya. Necibe ise, güzelliğine tapınmaktadır. Cemil'in artık aldırış etmediği ama bol bol övdüğü güzelliğine.

Yatakta çıplak, hırpalanmış bir Necibe vardır az sonra. Saçları dağılmış, yüzü yaşlanmış biri. Gözleri bomboş bakmaktadır çevresine. Adam onu çoktan unutmuştur. Giyinmeye başlamıştır bile. Necibe'nin değeri nedir onun için? Yaşadığı aşk dakikaları için para bile ödemediği bir kadın...

O gece Cemil, Âzem'i eve getirir. Necibe, Âzem'in kendilerinde kalacağını öğrenince si-

nirlenir. Kocasına çıkışır. Düşüncesiz hareket ettiğini, evde genç bir kız olduğunu söyler. Cemil, Âzem'i savunur. Bu biraz da geçmişini savunmaktır. Necibe'ye Âzem'in çevredeki erkeklerden çok farklı olduğunu söyler. Necibe dudaklarında alaylı bir gülümseme,

«Demek bildiğimiz erkeklerden değilmiş ha!» diye söylenir.

Cemil, elinde tabanca, Âzem'in yanına gelir. Bir an bakışları karşılaşır, sonra silaha doğru eğilirler. Cemil, silahı Âzem'e doğru uzatırken sorar:

«Sen silahtan anlarsın... Nasıl, beğendin mi?»

«Güzel silah... Yalnız ne zaman, ne için kullanmak gerektiğini iyi bilmeli. Niye silah taşıyorsun?»

«Taşımıyorum. Bulunduruyorum. Belki bir gün gerekli olur diye.»

«Kime karşı?»

Cemil, silahı kendine doğru çekip, garip bir sesle mırıldanır.

«Bilinmez ki, belki kendime karşı.»

Çarpık bir gülümseme dudaklarında, Âzem'in yanından uzaklaşır.

Kıyıkent'teki yaz hayatının içine, birden bir yabancı karışmıştır. «A» nın üstünde şapkası olan bir yabancı. Melike'nin arkadaşıdır bu yabancı. Çevresine bakmaktadır hep. Denize, insanlara, arabalara, gökyüzüne, herşeye herşeye bakmakta. Seyretmektedir sanki Kıyıkent'i. Varlıklı yaz kentini. Ömründe ilk kez

gördüğü bir hayatın arkasını görmeye çalışmaktadır.

Melike için bir dost, Ahu için, bir gece geçirilmesi ilginç olabilecek biridir Âzem. Necibe için tedirginlik, sıkıntı kaynağı, Cemil için ise eski bir dost.

Bu arada Âzem, Tabiat Ana'nın kızı Semra ile de buluşur sık sık. Kısa ama Âzem'i etkileyen, sarsan buluşmalardır bunlar.

Semra, Âzem'i eleştirmektedir. Onun, Cemil'i değiştirmek için harcadığı çabayı gereksiz bulmaktadır. Semra için Cemil, sınıf değiştirmiş, yozlaşmanın, çürümenin doruğuna varmış biridir. Koşulları gereği, değişmesine olanak yoktur. Âzem'in «Arkadaşım o adam... Onu o bataklıkta içinde bırakmak içimden gelmiyor» sözlerine karşılık, tavrını hiç acımasız koymuştur:

«Biraz gerçekçi ol. Eski alışkanlıklarından kurtul. Sınıf açısından bak olaylara.»

«O da özünde bir köylü değil mi?»

«Şimdi değil. Biz kimlerle uğraşmamız gerektiğini iyi saptamazsak yanılma ve yenilgi bizim için kaçınılmaz olur. Biz her adamı doğru yola getiremeyiz arkadaş. Elimizde değil bu.»

Semra haklıydı hiç kuşkusuz. Kitaplarındaki bir haklılıkta bu. Ama bir de akıp giden hayat vardı. Âzem, Cemil'i bilirdi. Biranlık bir şaşkınlıktı bu. Kurtulacaktı Cemil, Kıyıkent büyüsünden. Gerçek, güzel şeylere koşacaktı. Birlikte eski günlerde olduğu gibi, gü-

zel yarınlar düşleyeceklerdi. Olacak mıydı bu? Semra sesleniyordu ona. «Sınıf açısından bak olaylara.»

Birden sordu Semra'ya:

«Melike için ne düşünüyorsun?»

«Güzel bir kız, ama o kadar. Dünyadan habersiz bir bülbül kuşu. Başka türlü olamaz zaten... Olabilir mi?»

Küçük Melike, şaşkın, iç dünyası karma-karışık. Yanıbaşından akıp giden gürültülü, gösterişli yaşamdan sıkılıyor. On sekizinde henüz. Daha otuz yıl, belki daha fazla yaşayacak. Ama nasıl? Ablası gibi mi? Yok. Melike, onun gibi yaşayamayacağını hissediyor. Ama nasıl yaşayacak. Bir cevap verebilse bu soruya.

Âzem ondan umutlu. Bir akşam cebinde bir kitapla çıkageliyor. Bir şiir kitabı bu. Buram buram sevda, yiğitlik, kavga dolu bir şiir kitabı. Uzun uykusuz gecelerinde, diskoteklerden, mevsimlik aşklardan uzak, Melike ona armağan edilen kitabı okuyor.

Gecenin ilerlemiş bir saatinde, balkonda otuyordu Âzem. Birden ürkek adımlar atarak, park edilmiş arabalara doğru yaklaşan Halil'i gördü. Âzem, garip bir önseziyle ayağa kalktı. Büyük bir dikkatle Halil'i izlemeye başladı. Halil gözleri karanlıkta daha da koyulaşmış, bir arabanın önünde durdu. Eğildi usulca. Kimse yoktu görünürlerde. Özgür, bir başınaydı. Elini arka cebine götürüp, uzun bir bıçak çıkardı. Bıçak karanlıkta bir an ışıldı.

Sonra, yüreğinin olanca öfkesiyle Halil, bıçağı arabanın lastiğine sapladı. Ağarmış saçlarıyla hizmetçilik eden anasının, yarım kalan eğitiminin, hasta ciğerlerinin, Ahu'nun emreden sesiyle her seferinde ayaklar altına alındığını hissettiği onurunun, yalnızlığının sorumlusuymuşcasına, lastik söndü. Yüreğindeki kin, birazcık yatıştır gibi oldu. Doğruldu. Bıçağı cebine yerleştirirken, birinin kendisine baktığını hissetti. Başını kaldırdı. Aynı anda Âzem'le gözgöze geldiler. Halil olduğu yerde dondu. Âzem, usulca arkasını döndü. Yürüdü.

Ertesi gün, gün boyu Âzem, Halil'i izledi. Onunla konuşmak istiyordu. Ama Halil, Âzem'e korkuyla bakıyordu. O güzel eve misafir gelen adam, iyi niyetli olamazdı ona göre. Şimdiye kadar kimseye bir şey söylememişse, bir düşüncesi, bir ard niyeti olmalıydı. Halil şaşkındı. Adam bir söylerse, işinden olurdu, bütün düzeni bozulurdu. Zavallı anası horlanırdı. Kararını verdi. Kaçmalıydı. Mutfağa girdi. Birden masanın üstünde duran bıçak gözünü aldı. Sanki beni yanına al, ben seni korurum, diyor gibiydi. Uzanıp bıçağı aldı. Rahatlamıştı. Dönüp pencereden baktığında kendisini izleyen Âzem'in yerinde olmadığını gördü.

Akşamüstüne doğru, Âzem onu Yupi'den tavuk almış eve doğru giderken yakaladı. Bir an hiç konuşmadan birbirlerine baktılar. Halil hayret içindeydi. Bu adamın bakışlarında kötülük yoktu. Başka bir şey vardı. Sezemedi-

ği bir şey. Daha önce ona hiç böyle bakmamışlardı. Hep horlanmış, aşağılanmıştı.

Âzem'in dostluk çağrısına uyup yanına gitti. Âzem, ilk anda sordu:

«Ne anlıyorsun cam kırmaktan, lastik patlatmaktan?»

«Senden başka bilen var mı?»

«Yok...»

«Ben orta okulu bitirdim. Dört yıldır çalışıyorum. Geçen yıl hastalandım, ciğerlerimden... ağır iş yapamıyorum artık...»

Biraz ilerde çiçekler içinde bir bahçede, genç bir adama hizmet eden, yaşlı bir kadını göstererek, anlatmaya devam etti Halil,

«Anam da orda çalışıyor... Bak... İşte o anam benim. O yaşlı kadın.» Sesi sevecenlik doluydu. Onun için saygıdeğer herşeyi, anası benliğinde topluyordu. Ak saçları, bükük beli, kırış kırış yüzüyle, efendilerine daha iyi hizmet etmek için çırpınan anası.

«O çocuk evin küçük oğlu, Fransa'da okuyor. Selimpaşa var az ötede... Orada otururuz. Evimiz var.»

«Bak arkadaş.»

«Arkadaş mı?»

«Evet, arkadaş...»

«İyi ama beyefendi...»

«Beyefendi değil, arkadaş...»

Âzem'in arkadaş çağrısı, dost gözleri, alçakgönüllü davranışı Halil'e güven vermişti. Âzem'in ikinci kez, «Niye camları kırılıyorsun Halil?» sorusuna, biraz düşünüp,

«Bilmiyorum.. Kin var içimde,» diye cevap verdi.

«Cam kırınca geçiyor mu?»

«Bir hafta, on gün rahat ediyorum. Sonra yeniden doluyor içim, duramıyorum.»

«Cam kırmakla, lastik patlatmakla hiçbirşey değişmez Halil. Bak, sen genç bir adamsın. Önünde koca bir hayat var. İstersen hayatının akışını değiştirebilirsin...»

«Nasıl?»

«Niye saç uzatıyorsun Halil?»

Arkadaş. Kıyıkent'te dolaşan bu yabancı, bazı insanların arkadaşıdır artık. Halil'in, yaz geceleri saz çalıp gurbet türküleri söyleyen inşaat işçilerinin, bahçıvanların, bekçilerin, yoksul çocukların arkadaşı.

Melike, arkadaşların çoğalmasını şaşkınlıkla izlemektedir. Kıyıkent onun için yalnızca Âzem olmuştur artık. Ahu'yla Âzem'in ilişkisini de şaşkınlık, biraz da iç burukluğuyla gözler. Bir gün sofradan alıp götürmüştür Ahu Âzem'i. Sanki herkesin önünde, «Ben güzel Ahu'yum. İstedığimi elde ederim» demek istemişti.

Ahu'yla birlikte olmak. Biraz içki, güzel, rahat bir kadın. Ahu'yla birliktelikten Âzem için geriye kalan neydi? Ahu'nun yatak odası, plâstik bebeklerle doluydu. Herbiri bir pozda, ama cansız, ama işlevsiz bir yığın bebek. Ancak kondukları büfe üstlerini süsleyen, ruhsuz plastik yığınları. Yaşadıkları hayat gibi bir şey. Kıyıkent sofralarının, plajının güzel

Ahu'su, gene kendine en çok benzeyen şeyleri sıralamıştı yatak odasına.

Bir süre sonra Âzem'in Kıyıkent'in işçileriyle arkadaşlığı artmıştı. Hep onlarla konuşmaktadır. Ama bu arkadaşlıktan tedirgin olanlar da vardır.

«Ne demek sınıf, emeğin kurtuluşu ne demek?»

Denize dalgın bakan Âzem, Melike'nin bu sorusu karşısında şaşırır.

«Nerden duydun?»

«Sen konuşuyorsun o adamlarla. Buradakiler pek hoşnut değil senden.» «Bu adam ne konuşur hizmetçilerle, işçilerle diyorlar.»

Âzem gülümser. Bu konuda Melike'nin düşüncesini öğrenmek istemektedir.

«Sen ne diyorsun?»

«Ben mi, eee, ben merak ediyorum sadece.»

«Neyi?»

«Neler konuştuğunu?»

«Dinlemişsin ya...»

«Üç, beş kelime duydum o kadar.»

«Kaç yaşındasın Melike?»

«On yedi.»

«Bugüne kadar hiç para kazandın mı? Yani bir iş yapıp karşılığında para aldın mı?»

Bu soruya hayırdan başka cevap veremez Melike. İsviçre'de eğitim gören, canı sıkılan, çevresiyle bağ kuramıyan Melike'nin, yalnızca bir sıkıntısı olmamıştı. O da para.

Cemil'e Âzem'den ötürü, çevrenin, karısı-

nın yaptığı baskılar gün gün artmaktadır. Necibe'ye göre, Cemil'in ev sahipliği bitmelidir. Gitmelidir artık bu adam. Herkes onun hakkında çok kötü konuşmaktadır. Başları belaya girebilir. Dostlarını, böylesi bir hayatı o adam yüzünden tehlikeye atmak olmaz. Üstelik Melike'nin durumunu da iyice tehlikeli görmektedir. Yeni ilişkilere giriştiği böyle bir dönemde Melike'yle uğraşamaz. O gün kumar masasında gördüğü, gülümsediği adam olmalıdır yaşadığı tek şey. Yeni bir serüvenin başlangıç tadını benliğinde hissetmelidir. Melike, başka şeyler, Âzem, serüvenlerini bozmalıdır.

Kıyıkent'te sofralar zengindir. Güneşin yaktığı, denizin, pahalı içkilerin serinlettiği bedenler, şehvetle karışık bir iştahla otururlar sofralara. Kumar ve cinsel oyunların yıpratıldığı bedenlerin bol kaloriye, proteine ihtiyacı vardır. Kıyıkent'te yaşayanlar bunu bilir. Dinsel bir törene hazırlanır gibi hazırlanırlar yemeğe. Balıkların çeşidi öyle boldur ki, seçim için biraz güçlükler çekerler. Et en güzel onların sofralarında pişer. Turfanda meyva, çerezdir onların sofralarında.

Büyük kahkahalar atarak, çatal ve bıçaklarla saldırırlar yemeklere. Yedikleri, fabrikalarında çalışan emekçilerin nafakasıdır. Yedikleri, köprü altlarında yatan çocukların namusudur. Yedikleri, iyi ve güzel şeylere inananların beyinleridir. Şehvetli bir iştah ile tüketirler aydınlık ve umutlu herşeyi.

O akşam Cemil'in sofrası oldukça kalabalıktı. Tanıdıklar, eş dost. Necibe, Melike, Ahu, Âzem diğerleri. Cemil, içkili kahkahalar arasında geçmişinden söz ediyordu. Geçmişindeki tüm güzel şeyleri bir yana koymuş, unutmuştu sanki. Bir tek şeydi hatırladığı: Kadınsızlığı. Sofradakiler bir yandan yiyor, bir yandan Cemil'in kadınsızlığını dinliyorlardı. Cemil'in Karayollarında çalışırken çektiği kadınsızlığı.

Ansızın Necibe'nin bir sorusu sofradakilerin tüm dikkatini Âzem'in üstüne çekti.

«Siz, Âzem bey, seks problemlerinizi nasıl hallediyorsunuz?»

Yüzlerde bir gülümseme dolaştı. Âzem'le Ahu bir an bakıştılar. Âzem'in böyle şeylerin ulu orta konuşulmasını sevmediğini bilen Cemil,

«Bizim karı biraz fazla açık fikirlidir, kusura bakma» diyerek araya girdi. Sonra sofradaki konu değişti. Kimi Türkiye'nin dünyanın en zengin ülkelerinden biri olduğunu savundu. Bir tek yoksul köylü kalmamıştı. Ne şalvar, ne çarık giyen vardı artık.

Kimi işçilerden söz etti. Şu işçiler de doymak nedir bilmiyorlardı. Her gün zam zam diye direniyorlardı. İşleri güçleri ortalığı bulandırmaktı. Bazı kişiler de onları özellikle kışkırtıyorlardı. Bunlar da malum kişilerdi.

Bu konuda Âzem ne düşünüyordu? Onu da öğrenmek istediler. Cemil, dostlarına Âzem'le tartışmaya girmemelerini söyledi. «Neden»

diye sordu biri. Masanın bir köşesinde oturan Melike atıldı hemen:

«Neden olacak, A'nın şapkası var. Senin şapkan var mı?»

Tam o sırada yeni dostlar yaklaştı masaya. Bunlar bir karı kocaydı. Adam masadakilerin hepsini öpüp,

«Muhteşem karın çok güzel öpüyor Cemil'ciğim. İnan ki harika...» diye Cemil'e takıldı.

Cemil yüksek sesle gülüp,

«Bak, bak, propagandaya bak» dedi. «Karısı güzel olanlar karımı öpebilirler, ödeşmesi kolay olur çünkü. Baldızı güzel olanlar da baldızımı öpebilir... Karısı güzel olanlara karımı öptürüyorum... Ben de onların karılarını öpüyorum. Nasıl iyi mi?»

Masayı kahkahaya boğan bu sözler, Âzem'in Cemil için düşündüklerini, bir anda altüst etmişti. Cemil'le açık konuşmalı, ona böylesine düşüncelerin ne denli yoğun bir yozlaşmanın ürünü olduğunu anlatmalıydı. Kadırga yurdundaki Cemil'den geri kalan neydi? Onu sormalı, bulmalıydı.

Ertesi gün, Cemil'in yaptırdığı inşaatlardan birini kontrol ederlerken, Âzem konuya girdi. Yüzü gergin, rahat görünmeye çalışmasına rağmen sinirliydi. Uzun uzun içinde bulunduğu yozlaşmayı anlattı Cemil'e.

«Ne demek karısı güzel olan karımı öpebilir, baldızı güzel olan, baldızımı öpebilir. Cakışır mı sana hiç?» diye sordu. Cemil'in cev-

bını beklemeden sürdürdü konuşmasını.

«Bir adam geliyor, karını öpüyor, sen de katıla katıla gülüyorsun. Bu ne biçim bir iş tir, benim aklım ermiyor. Nerden geliyorsun sen Cemil? Eskiden beşyüz metreden yanın daki kadına baksalar sen bozulurdun, hatır lıyor musun?»

Cemil, kadirga yurdunun Cemil'i değildi artık. Âzem bunu anlamıştı. Semra'ya hak ver melidir belki de. O artık Cemil Beyefendidir. Yine de yüreğinin bir köşesinde bir umut var dır. Cemil'in cevabını bekler. «Sen haklısın Âzem, doğrusun» demesini bekler. Ama Ce mil'in cevabı umduğu gibi olmaz:

«Arkadaşımdır Erdoğan, şakacıdır. Kötü niyeti yoktur.»

«Arkadaşımdır Erdoğan» Cemil'in ağzın dan çıkan bu söz Âzem'i bir daha şaşırtır.

Erdoğan Cemil'in arkadaşıysa, Cemil Âzem'in neyidir?

Bir süre sonra Cemil'in karısı «Arkadaş Erdoğan»ın evine gider. Koşarak geçer bahçe yi. Perde aralanır. «Arkadaş Erdoğan» bey, Necibe'yi görür. Güler. Kapıyı açar. Necibe dalar içeri.

Şakayla başlayan bir aşk oyununu izleyen biri vardır: Halil. Âzem'e herşeyi anlatır. Ne biçim bir arkadaşlıktır bu?

Kıyıkent'teki hayat böylece sürüp gider. Deniz gene güzeldir. Güneş gene boldur. Sü rekli birşeyler içilmekte, bir şeyler yenmekte ve denize girilmektedir.

Bir gün Cemil kıyıda birasını yudumlar-ken garip bir olay olur. Karısı yanbaşındadır. Âzem arkada oturmaktadır. Sinirli, tedirgin- dir. Necibe'nin garip gülümsemesi rahatsız eder onu. Kadın durmadan arkaya bakıp gü- lümser. Erdoğan Bey'le oynadığı oyunu Âzem' le de oynamak istemektedir hiç kuşkusuz. Ce- mil, olanların farkında değil. Birasını mutlu; yudumluyor.

Ama Âzem, Erdoğan bey değildir. Dayana- maz buna. Fırlar yerinden, Cemil'in yanına varıp, tutar kolundan. Kaldırır ayağa. Hoy- ratça iter Cemil'i.

«Gel benimle!»

Necibe, böyle bir şey ummuyordu Âzem'- den.

«Ne oluyor, ne var?» diye şaşkınlıkla so- rar. Suratına inen Âzem'in tokadı, şaşkınlı- ğını daha da arttırır.

Cemil'le Âzem arabaya binip evden uzak- laşırlar.

«Yalan söylüyorsun, yalan. söylüyorsun, yalan...»

«Yalan söylemiyorum. Evet, sen bir peze- venksin Cemil!»

Cemil üstüne yürür Âzem'in. Kazandığı, ona göre değerli, güzel herşeyi yıktığı için yü- rür Âzem'in üstüne. Vurur, tekmeler. Cemil bu taşralı mühendisin kendisini eleştirmeye hakkı olmadığını düşünür. Onun gibi yığınla adam, Cemil'in hayatını yaşamak için can at- maktadır. Ama Âzem saldırmaktadır. Neye

dayanarak? Geçmişe mi? O günler geride kalmıştır.

Cemil arabaya dayanıp ağlar. Az önce tekmelediği Âzem, yerde yatmaktadır. Ama yenilen kimdir? Onurunu yeniden diriltmek ister gibi vurmıştır ona. Yiten şeyleri yakalamak ister gibi. Âzem gene de güçlüdür. Konuşmaya devam eder:

«Bak Cemil, beni dinle. Böyle vurmakla, bağırmakla ne yaptığını sanıyorsun? Ne değişir? Tut ki beni dövdün, öldürdün. Bu karının seni aldattığı gerçeğini yok mu edecek?»

Kendini savunur Cemil.

«Nerden çıkartıyorsun bunları, bir kadının açık fikirli olması, çevresiyle samimi ilişkiler kurması kocasını aldatması mı demektir?»

«Karın açık fikirli değil, açıktır açık! Yani herkese açık... Sizin evliliğiniz çürümüş Cemil, bitmiş... Sen karın için, karın da senin için eskimiş birer malsınız, anlıyor musun Cemil, malsınız, mal! Biz nerden geldik Cemil... Hangi sıkıntıların, hangi acıların süzgecinden geçtik.. Bir düşün... Bunun için mi? Karın seni aldatsın diye mi çektin bunca acıları, sıkıntıları...»

«Karın kangren olmuş bir kol. Bu kolu kesmezsen öleceksin. Seni köyüne götüreceğim şimdi. Unuttuğun köyüne. Belki eski Cemil'i hatırlar, aradaki pisliği görür, kendine gelirsin.»

Çorak, ağaçsız yollarda son hızla ilerleyen araba, sonunda Âzem'le Cemil'i, Cemil'in do-

ğup büyüdüğü köye getirir. Köyün çocukları arabanın peşine takılırlar. Yıldırım gibi giden araba onlarda hayranlık uyandırmaktadır.

Cemil'in kardeşi Muhittin, konuklarını coşkuyla karşılar. Beş yıldır köye uğramıyan ağabeyi gelmiştir sonunda. Adağı vardır Muhittin'in, ne zaman ki, ağabeyi köye gelecektir, o da koyun kesecektir. Acımadan keser koyunu. Köyün bütün çocukları koyun kesilirken seyire gelirler. Bıçağın koyunun boğazına ağır ağır sürtünmesine, birden fışkıran kana bakarlar. Köye gelen misafir önemlidir. Kurban onun hakkıdır.

Daha sonra Muhittin, Cemil'e, anaları hastayken neden gelmediğini sorar. Kadıncağız çok istemiştir Cemil'i. Ama gelmemiştir Cemil. Gözleri açık gitmiştir kadının.

Muhittin'in suçlar gibi konuşması karşısında ezilir Cemil, işlerini öne sürmek ister. Ama buradakilerin de işi vardır. Biraz sonra anasının mezarı başında Cemil, Âzem'le Muhittin arasında suçunu kabul etmiş gibi ezik, yıkılmış öylece durur.

Muhittin, Âzem'in de yardımıyla tarlasına su getirmiş, ekmiş, biçmiş, işlerini yoluna koymuştur. Yaptığı, başardığı işleri ağabeyine anlatırken çok sevinçlidir. Övünmektedir kendi kendisiyle. Evine elektrik bile çekmiştir. Bu kurak toprağa yeşillik getirmiştir.

Gece elektrik ışığının altında Âzem, Cemil ve Muhittin yemek yerken, Muhittin'in çocukları onlara uzaktan bakarlar. Âzem, ço-

cukları çağırmak isterse de, Muhittin engel olur. Çocuklar sofrayı seyrede seyrede uykuya dalarlar.

Âzem ve Cemil yan yana yataklarda yatarlar. İkisini de uyku tutmamıştır. Cemil kendiyile bir hesaplaşma sürecine girmiştir. Gözleri tavanda, Âzem'in kendini dinlediğini bilerek konuşur:

«Muhittin'in yerinde olmayı ne çok istedim, Âzem. Nasıl seviniyor, nasıl yapışmış hayata... Bir avuç yeşillik, bir avuç su, küçük bir tarla mutlu ediyor onu... Oysa benim için hayatın tadı yok artık... Sen de öyle.. Bir düşüncen, inandığın bir davan var. Benim inandığım hiç birşey kalmamış. Ben bitmişim.»

«İnsan tükenmez Cemil... Yetinen insan tükenir yalnız... Sen öyle yaptın. Kazandıklarınla yetindin.»

«Yetinmedim... Yoruldum.»

«Amacın zengin olmaktı. Oldun ve senin için herşey bitti. O noktadan itibaren çürüme başladı sende.»

«Çürüme, evet çürüme... Çürüdüm ben... ama kurtulacağım.»

«Ya kurtulacaksın, ya da öleceksin Cemil. Şu halinle de yaşayan bir ölüsün zaten.»

Bu ara Kıyıkent'teki hayat devam etmektedir. Cemil'in karısı Erdoğan'la kumar oynamakta, Melike düşünceli dolaşmaktadır. Necibe'nin kafasında kimbilir nasıl bir yeni serüven vardır. Muhittin'in karısı, beş çocuklu Sıdıka ne düşünürdü acaba Necibe'yi görsey-

di. Kuşkusuz saygı gösterirdi, kusur etmezdi hizmette ama içinden küçümserdi. «Kısırcarı» der geçerdi. Muhittin de gizli gizli onu suçlamıyor muydu? Anası hastayken gelmediği için, köyünü unuttuğu için, «İşlerim vardı» demişti. Aslında bırakamadığı kumar, içki masası değil miydi?

Âzem, köy çobanlarını, çocukları, kadınları kendine dost saymaktadır. Onlar da Âzem'i severler. Cemil'in yabancı olduğu bir ortamdır bu. Köy yerinde fotoğraf çeken turistlere rastlarlar. Cemil onlara kızar. Neden doğal güzelliklerin, tarihi yerlerin fotoğrafını çekmediklerini sorar.

«Ne yapıyorlar bunlar?»

Âzem, sakın, düşünceli cevaplar:

«Sefaletimizin resmini çekiyorlar.»

Cemil mani olunması gerektiğini söyler. Ama Âzem, gerçeklerin farkındadır. Neye mani olunması gerektiğini bilmektedir:

«Biz sefaletimize mani olacağız. Bir gün gelecek bunlar bizim sefaletimizin resmini çekmeyecekler.»

Dönüş yolunda suskun bir Cemil vardır. Sonsuz gibi görünen bir arazinin yanında dururlar. Cemil arabadan iner, yürümeye başlar. Sonsuzluğa ulaşmak ister gibi. Bir iç hesaplaşmasının doruğundadır artık. Yitirdiği güzellikleri bulmak ister gibi bağırır:

«Cemil... Cemil... Cemil...»

Sesi boşlukta yankılanır.

Âzem onu seyretmektedir.

«Neyi arıyorsun sen, kimi arıyorsun?»

«Kendimi, Cemil'i arıyorum.»

«Sen kendini burada mı kaybettin ki burada arıyorsun.»

Kıyıkent yaklaşmıştır artık. Cemil güç almak için Âzem'e bakar. Âzem beklemektedir. Biraz sonraki Cemil'i beklemektedir. Yine de Cemil'in yardım uman sesine ses vermeden yapamaz.

«Sen benim arkadaşısın, bana yardım edeceksin. Mecbursun.»

«Kimse kimseye yardım edemez Cemil. Ancak sen, yürekten inanıyorsan ve bu isteği gerçekleştirecek öz kalmışsa içinde, ki kalmamış görünüyor. Sana yardımcı olabilmem için sana güvenmem, inanmam gerekli. Nasıl inanabilirim, nasıl seninle olabilirim.»

Araba gittikçe Kıyıkent'e yaklaşıyor. Cemil daha da tedirgin. Birazdan evine, karısına kavuşacak. Ne olacak? Bunu Âzem de merak ediyor.

«Karımı bırakacağım. Kangren olmuş kolumu keseceğim.»

«Sana inanmıyorum.»

«Bırakacağım... Herşeye yeniden başlayacağım.»

Cemil. Kadırğa yurdundaki Cemil olacak ha. Âzem nasıl da inanmak isterdi buna.

«Hiçbir şeye yeniden başlanmaz Cemil. Herşeye daha öncenin iyi kötü birikimi üzerinden dersler çıkartarak, aynı hatalara düşmeden devam edilir. Karını bırakman, bu pis-

likten sıyrıлма savaşının ilk adımı olacak. Başarırsan beraberiz, yenilirsen yokuz ve arkadaş da değiliz artık. Anlaştık mı?»

Araba Kıyıkent'e iyice yaklaşmıştır.

«Anlaştık, istersen köye döneriz.»

«Bırak bu şehirli romantizmini. Herkes şehire akmak isterken, sen ne yapacaksın köyde. Geriye dönüş yok. Hep ileriye...»

«Evet ileriye... başaracağız Âzem, başaracağız.»

«İnanayım mı?»

Araba Kıyıkent'e girmek üzeredir. Boğulmak üzere olan bir insanın yardım istemesi gibi Cemil Âzem'e elini uzatır.

«İnan.»

Cemil'in yardım uman eli boşlukta kalır. Yardımsız, bir başına kurtulmalıdır içine düştüğü bataklıktan. Âzem kararlıdır.

«Sana inandıktan sonra elini sıkacağım.»

Araba eve varır.

Biraz sonra evin balkonunda dört insan karşı karşıyadır. Yoğun bir gerginlik vardır havada. Her birinin bakışı bir soru sormakta, bu sorular havada asılıp kalmaktadır.

Melike, özlediği arkadaşının gelmesinden mutludur. Ama bir şeylerin yok olmakta olduğunu da hissetmektedir. Gene merakla bakmakta, beklemektedir.

Necibe, solgun yüzü, gösterişli vücuduyla, öylece Cemil'e bakmaktadır. Kızgındır. Düzenlerini bozan Âzem'e kızgındır. O anda öylesine çekicidir ki, Cemil duraklar. Âzem'e verdiği söz

gerilere doğru gider. Karısına doğru yürür. Anlamsız, boş bir hayata doğru bir yürüyüştür bu. Ölümle eş değerli.

Âzem, kımiltısız durur. Cemil'in karısına doğru gidişine bakar. Elini uzatsa da bu gidişi durduramayacağıının bilincindedir artık.

Cemil, yıkık, kaybetmiş bir halde karısına sarılır.

Yenmiştir Necibe. Onun simgelediği burjuva hayatının nimetleri yenmiştir. Âzem'i ve onun taşıdığı değerleri.

Âzem için Kıyıkent hayatı bitmiştir. Cemil artık yoktur. Eşyalarını toplamaya başlar. Melike sessizce onu gözlemektedir.

«Gidiyor musun?» diye sorar.

«Gidiyorum.»

Âzem için, öz değerlerini koruyabilmiş bu gencecik kızı bırakmak zordur. Hisseder bunu. Ama gitmesi gerekmektedir. Sessiz, tıpkı küçük bir çocuk gibi içini çekerek ağlamaya başlamıştır Melike. Âzem'e cevabını bildiği bir soruyu sormadan edemez:

«Belki birbirimizi bir daha hiç görmeyeceğiz değil mi?»

«Belki.»

«Tahmin ediyorum.»

Bavulunu eline alır Âzem. Yola çıkmak zamanı gelmiştir.

«Allahısmarladık Melike.»

Kapıya gelmiştir Âzem. Bir kelime duyup, irkilir.

«Arkadaş...»

Melike son kez böyle çağırmıştır onu. Ona doğru döner.

«Bir şey unutmadın mı... Bir eksiklik duymuyor musun...»

Melike usulcacık yaklaşır ona. Sarılır. Evet, birşeyleri unutmuştur, eksiktir. Ama mümkünü yoktur.

Biri daha vardır Âzem'in evden çıkmasını bekleyen: Necibe. Âzem tam kapıdan çıkarırken, seslenir ona.

«Bir dakika.»

Âzem şaşırır. Bu kadınla konuşacak hiçbir şeyi kalmamıştır. Onun varlığından bile tedirgin olmakta, sinirlenmektedir. Ama Necibe, ona doğru yaklaşır. Elini kaldırır. O manikürlü, yumuşak, çalışmak nedir bilmeyen, işlevini yitirmiş el, ilk kez kullanılır. Tokat. Âzem'in yüzünde patlar. Ardından kadınca bir intikamın sevinciyle yanan Necibe'nin sesi duyulur:

«Şimdi gidebilirsiniz.»

Âzem, kapıdan çıkarken seslenir yalnızca:

«Bu tokadın hesabını bir gün mutlaka soracağız. Mutlaka... Mutlaka bir gün.» Evde kalanlar onun gidişini seyrederler. Bir ölü sessizliği içinde. Melike kendisine yeni değerler, yeni duygular taşımış olan adamın ardından ağlamaktadır.

Âzem, Kıyıkent güneşi altında yolda ilerlerken birden bir silah sesi duyar gibi olur. Ses Cemil'in evinin oradan gelmiştir. Dönüp bakar kimseler yoktur. Cemil'le yaptığı bir ko-

nuşmayı hatırlar. Silah üstüne yaptıkları bir konuşmayı:

«Güzel silah... yalnız ne zaman, ne için kullanmak gerektiğini iyi bilmeli. Neye silah taşıyorsun?»

«Taşımıyorum. Bulunduruyorum. Belki bir gün gerekli olur diye.»

«Kime karşı.»

«Bilinmez ki... belki kendime karşı.»

Âzem gülümser. Bir şeyler ölmüştür.. ölecektir. Belki de gerçekten silah sesleri yoktur. Duyar gibi olduğu silah sesi hem ölümün hem doğacak yeni şeylerin habercisidir sanki. Kaçınılmaz bir son bir bitiş. Eski günler üstüne kurulmuş, ortak değerleri kalmamış, ayakta kalması için çaba harcanan bir arkadaşlığın sonu. Cemil'in çürümüşlüğü ve sonu. Âzem, bütün bunları düşünürken, uzaktan, yolun başında Halil'in geldiğini görür. Halil sevinçle koşmaktadır. Yanına varınca elini uzatıp coşkuyula sıkar. Geleceğe dönük, uzun, çok uzun yaşayacak bir arkadaşlığın el sıkışmasıdır bu.

«Hoş geldin arkadaş. Bak kestirdim saçlarımı. Bu konuda sen haklısın.»

Âzem Halil'in saçlarına bakar. Değişen bir şeylerin simgesi gibi.

«Çok sevindim. İyi yapmışsın.»

«Gidiyor musun?»

«Gidiyorum.»

Âzem'in yüzü şimdi iyice aydınlanmıştır. Halil de bir şeylerin değiştiğini gördüğü için

aydınlanmıştır. Yeni arkadaşlıklar, yeni değerler gelişeceği için aydınlanmıştır. Bu ölü kenti bırakıp, yaşayacak bir yere doğru gideceği için aydınlanmıştır.

SENARYO

ARKADAŞ

Yönetmen	: Yılmaz Güney
Senaryo	: Yılmaz Güney
Görüntü	:
Yönetmeni	: Çetin Tunca
Müzik	: Şanar Yurdatapan Atilla Özdemiroğlu
Yapım	: Güney filmcilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Yapımcı	: Suha Pelitözü 1974
Yapım yılı, Süre	: 103 dakika Renkli

OYUNCULAR

Yılmaz Güney	:	Âzem
Kerim Afşar	:	Cemil
Azra Balkan	:	Necibe
Melike Demirağ	:	Melike
Ahu Tuğbay	:	Ahu
Civan Canova	:	Halil
Semra Özdamar	:	Semra
Nizam Ergüden	:	Muhittin

1. KIYIKENT

Dış-Gün

Arka plânda bisikletliler hareket halinde. İki küçük çocuklu kız bisikletlilere yürür, bebek arabalı kız geçer. Çocuklar grup halinde koşarlar.

Beyaz araba hareket alır. Bisikletli kız arabaların arasından geçer.

Plaj (dışarıdan) genel olarak. Çocuklar yürür, iki bisikletli geçer.

(Motordan) kayak yapan çocuk ve yelkenli.

(Araba arkasından) plaj detayları.

(Büfeden) dondurma yiyen çocuk. Plaj büfesi, camdan arka kısım, iki kız kumda koşar.

Büfede dondurma yiyen dört genç kız.

Plajda oturan bir aile.

Caddede araba ve geçenler.

Cadde kalabalık, karşılıklı bisikletli grup-

lar, arada köpekli kadın yürür.

Figürler yapan başka bir kayaklı çocuk aynı yerden çekildi.

Motor Atila.

Voleybol oynayan çocuklar. (Gençler grup halinde)

Aynı grup daha yakın ve top oynayan üç kız

Denizde oynayan kızlar, çocuklar, yüzen çocuklar.

Arka plan üç genç kız, önde Özdemir Bey arkadaşıyla konuşup bira içti.

Balon şişiren iki kız çocuk, dondurma dolduran satıcı, dondurma yiyen başı hasır şapkalı kız.

İki küçük kız karşılıklı balon şişirirler.

2. AÇIKTA BOT

Dış-Gün

Açıkta, kıydan oldukça uzakta bir bot. Botda üç genç vardır. İki erkek, bir kız. Erkeklerden biri, ağzında ciklet, elinde dürbün, bir yerleri izlemektedir. Geride bir kız ve bir delikanlı.

Bira içen Cemil görünür.

Dürbün görüntüsü içinde Necibe bağırır, Şirin ekmeğe getirir. Karı-koca kavgası... Cemil önünde duran Şirin'e tekme atar.

Dürbünle Melike'yi yakalıyor.

Melike onlara doğru gelir, kavgaya ettiklerini görünce döner, balkonun direğine dayanır. Melike dayandığı sütundan koltuğa gider oturur. Kavgaya devam eder. Necibe kalkar gider.

3. CEMİL'İN EVİ İÇİ

İç-Gün

Ayna Melike'nin yüzü.

Telefonun zil sesi, Melike'nin yüzüne düşer.

Melike telefona gider.

MELİKE — Kim dediniz? Âzem mi? A'nın üstünde şapka mı var? Ne şapkası? Ha.. şimdi anladım... Âzem!

4. PASAJ

İç-Gün

Lâternacı, garson geçer, piyangocu,

Âzem etrafına bakar, kameraya doğru döner.

Garson Remzi elinde meze Âzem'in masasına oturur.

ÂZEM — Eyvallah Remzi, sağolasın.

REMZİ — Herşey tadını yitirdi Âzemciğim.. Artık İstanbul eski İstanbul değil. Herşey bozuldu. Kokoreçler, biralar, karidesler, herşey bozuldu... Sen bilirsin bu işleri Âzemciğim... Söylesene niye bozuldu herşey..

Âzem Remzi'ye bakarak,

ÂZEM — Niye bozuldu?

REMZİ — Sen söyle.. bilirsin sen.. Eskiden çok eskiden gelirdiniz, bir arkadaşınız vardı, içince kavga ederdi hani.. Onunla gelirdiniz.. Mektepliydiniz o zamanlar.. Müfettiş derdi o sana.. Herşeyi teftiş eder-

din sen.. Letter vardı, oraya gelirdiniz sık sık..

*Âzem etrafa bakınırken Cemil'i görür.
Cemil aranarak ilerlemektedir
kalabalık arasında.*

ÂZEM — Hatırladın mı o arkadaşı?

REMZİ — Hatırlamaz olur muyum, dal gibi ince bir delikanlıydı...

ÂZEM — Bu mu Remzi?

Remzi ile Âzem bakar.

Cemil aranırken Âzem'i görür, sevinçle kapıya doğru hareket alır.

Âzem ile Cemil birbirlerine sarılırlar.

Remzi arkada onlara bakar.

ÂZEM — Biz de senin sözünü ediyorduk...
Remzi seni anlatıyordu.. Buyur otur..

Cemil oturur.

Remzi oturan Cemil'in elini sıkar.

REMZİ — Merhaba beyim..

CEMİL — Merhaba..

ÂZEM — Nasılsın Cemil?

Cemil bir an etrafına bakınır, Âzem'e

CEMİL — İnanır mısın, yedi yıldır gelmedim buraya..

ÂZEM — Ne içersin Cemil?

Âzem gelen garsona «bira» der,

CEMİL — Nasılsın Remzi?

REMZİ — Nasıl olsun beyim, ben ve pasaj bir-

likte eskiyoruz.. Dayanamıyoruz.. Her şey gibi biz de bozulduk.. Bak etrafına.. var mı eski güzellik.. Yok.. Ben size eski havalar çaldırayım çakır babaya..

Remzi kalkar.

Âzem Cemil'in yüzüne bakıyor.

Cemil bakıyor.

Âzem bakıyor.

Cemil gülümsüyor, tedirgin oluyor.

ÂZEM — Yükün artmış Cemil, epey kilo almışsın. Remzi dal gibi delikanlıydı diyor senin için.

CEMİL — Şimdi de dal gibiyim.. ama kalın bir dal...

CEMİL — Sana bir şey söyleyeyim mi Âzem.. Gelişine hem sevindim, hem de gizli bir endişe, bir tedirginlik duydum..

ÂZEM — Niye?

CEMİL — Bilmiyorum... Eskiden de öyle değil miydi? Sana karşı hep bir suçluluk duygusu taşırdım içimde.. Yine öyle..

CEMİL — Eski günlerimiz için Âzem...

ÂZEM — Hayır, yarınlar için.. yarının güzel günleri için...

CEMİL — Yarın...

ÂZEM — Evet, yarın...

CEMİL — Ne güzel şey insanın yarını olması.. Benim için yarın hep karanlıktır Âzem.. Ama senin için yarın bugünlerden güzel demektir... Evel, senin yarının için...

Biraları tokuştururlar.

*Darbuka el,
Darbukacı*

Cümbüş el

Cümbüşçü

Kemancı

Kanun el,

Kanuncu

Klarnetçi

Kızlar danseder.

*Nazlı ana şarkı söyler. Kerim içer, kucak-
ğında kız.*

(Tokmakla şarkısı söylenir.)

*Âzem, önde oynayan kızlar, Âzem'in tara-
fında kızlar şarkı söyler, kız danseder.*

Sazcılar toplu olarak.

*Önlerinde oynayan kızlar, danseden kü-
çük kız. Cemil kızların yanına gelir, ara-*

larında dans eder.

Cemil dansederken şarkı söyler.

CEMİL — Tokmakla, tokmakla...

Kızların ayakları..

6. RANDEVU EVİ

İç-Gece

*Özden yatağın üstünde hafif yan oturur,
çantasında sigara arar, çıkarır, yakar.
Azem masaya dayanmış fıstık yer, sonra
kıza bakar.*

*Özden pantolonunu çıkarır, yatağın ba-
şına yan dayanır.*

Aslı sırt üstü yatmış güler, Cemil güler.

ASLI — Erkeklerle karşı büyük bir zaafım var.
Hoşuma giden bir erkek gördüm mü be-
raber olmak istiyorum.. Tifil çocuklardan
hiç hoşlanmam. Toy onlar.. Olgun erkek-
leri tercih ederim her zaman. Esmer bı-
yıklı erkekleri severim..

*Özden yatağın başına dayanmış, bacakla-
rı yatağın üstünde şiir söyler.*

ÖZDEN — Uykusuz gecelerin getirdiği çocuk-
lar.. Her zaman mavi değil bu gökyüzü
bu deniz.. buruşmuş çarşafların üzerinde
size acı bir dünya hazırlıyor anneniz.. ka-
panmış kapılardan geri dönüp çaresiz
hayatın rüzgârında savrulur durursunuz
insanlığın kuruş kuruş satıldığı bu de-
virde doğmayın ne olursunuz..

ÖZDEN — Nasıl, beğendin mi, benim şiirim

bu... Adı doğmamış çocuklara türkü..

Âzem şiir söyleyen kızı dinler.

Özden yatağın ayak ucunda, sol koluna dayalı.

ÖZDEN — Çocukları çok seviyorum, ama onları bu dünyaya getirip acı çektirme hakkına sahip değiliz. Biz insanlar hayvanlardan beteriz. Kendi zevkimiz için onlara acı çektirmeye hakkımız yok. Bu şiirimi çok seviyorum. 3-4 yıl önce yazdım onu. Hürriyetin pazar ilâvesinde çıktı, birinci oldu. 50 lira aldım. O elli lirayı hâlâ saklıyorum.

Cemil ve Aslı yanyana yatmış gülerler.

Cemil yatan kızın ayağını gıdıklar.

Cemil Aslı'ya bakar güler.

ÖZDEN — Yatılmıyacak mısın benimle?

ÂZEM — Hayır.

ÖZDEN — Para verdin ama.

ÂZEM — Önemli değil..

ÖZDEN — Niye? Niye? Niye?...

7. KORİDOR

İç-Gece

Cemil merdivenden iner.

Âzem ona bakar.

ÂZEM — Yüzüne ne oldu?

CEMİL — Birden namusluluğu tuttu tırmanladı yüzümü manyak karı..

Sorarlarsa şoförlerle kavga ettik de, gerisini ben uydururum..

Başım dönyor, içkiyi fazla kaçırdım gali-
ba...

8. KIYIKENTE GİRİŞ

İç-Dış-Gün

Araba içi...

ÂZEM — Cemil, ne yaptık bütün gece?

CEMİL — Eğlendik...

ÂZEM — Ben eğlenmedim, üzüldüm sadece..

CEMİL — Sen hep üzülürsün zaten... Eskiden
de üzülürdün herşeye... Teftişin hep acık-
lı biterdi, yine öyle..

ÂZEM — Ya sen?

CEMİL — Ben mi? Sen beni hep hatalı bulur-
sun zaten... her zaman böyle olmuştur..
İçkime karışırdın, uykuma karışırdın, her-
şeyime karışırdın, hiç beğenmezdin beni..
Oysa ben bütün yanlışlarıma rağmen
kendimi ispatladım.. Ne amaçladıysam
hepsini kazandım.. Bak, ben Kadırga Öğ-
renci Yurdundaki, Tabiat Ana'daki Cemil
değilim artık.. Bugün servetim, şöhretim
herşeyim var.. Ya sen ne yaptın şapkalı
Âzem'im...

Sen ne yaptın onu söyle.. Personel Kanu-
nu'nun bilmem kaçınıcı derecesini bek-
lemekten başka.. Senin aklına uysaydım
ben de hâlâ Karayolları bilmem kaç no'-
lu yol inşaatında ömür törpüleyecektim..

ÂZEM — Mutlu musun? Memnun musun ha-
yatından?

CEMİL — Memnunum tabii.. Güzel bir işim,

çok sevdiğim bir karım var.. Hiçbir sıkıntı da yok...

ÂZEM — Hatırlar mısın, eskiden çok yalan söyledin.. kendini aldatmakta da birinciydin.. Yine yalan söylüyorsun Cemil..

CEMİL — Niye yalan söylüyeyim..

ÂZEM — Sen mutlu değilsin, sarhoşsun.. Ayılınca konuşacağız seninle.. Şimdi sen mutluluğu oyna kendi kendine.. ama bana yutturmaya çalışma..

CEMİL — Haklısın, yine yalan söyledim sana... Mutlu değilim, hiç değilim...

Yol...

9. KIYIKENTE GELİŞ

İç-Dış-Gün

---

*Araba yüksekten Kıyıkent'e gelir,
bekçinin beklediği kapı önünde durur.
Cemil arkaya dayanmış yatıyor.
Cemil'in önce gözleri kapalı, sonra
açıp esniyor, arkadaşına bakıyor.
Üniformalı adam yürür, demiri kaldırır.
Araba hareket eder.*

CEMİL — İşte bizim mahalle..

*Arabanın içinden sokak...
Villa ve masadaki kedi...
Bisikletli kızın gelişi...
Araba gelir, Cemil'in evi önünde durur.
Melike arabanın gelişini izler..*

10. YATAK ODASI

İç-Gün

Cemil kapıdan içeri girer, sarhoştur.

Necibe uyumaktadır.

Cemil hafifçe sallanarak yürür, orada duran bir iskemleye çöker, karısına bakar,

Sıkıntılı, bedbahttır.

Cemil yatakta emekliyerek Necibe'ye sarılır, başını omuzuna dayar.

NECİBE — Rahat bırak beni... uykum var...

CEMİL — Necibe... sevgili..

NECİBE — Uykum var dedim...

CEMİL — Necibe...

NECİBE — Sözden anlamaz mısın sen, uykum var dedim...

Cemil onu yatıştırmaya çalışarak

CEMİL — Tamam, tamam sevgili... uyu, güzel güzel uyu.. kızma, kızma bana, seni çok seviyorum.. çok seviyorum sevgili...

11. MELİKE ÂZEM KARŞILAŞMASI

Dış-Gün

Âzem bahçeden içeri girer yürür.

Melike cama dayanmış Âzem'e bakmaktadır. Âzem bahçe masasına oturur, döner, bakar. Melike kapıya doğru kayar, açık kapıdan

MELİKE — Siz şapkalı... (Kelimeyi bulamaz)

ÂZEM — Arkadaş...

MELİKE — Evet... Siz şapkalı arkadaşsınız..
Peki şapkanız nerede?

ÂZEM — Âzem'in başında, yani «A» nın başında.

Melike balkondaki sütuna doğru yürürken

MELİKE — Ama arabadan inerken çok ciddi görünüyordunuz... Korkuttunuz beni...

Sütuna dayanır.

ÂZEM — Arkadaş olarak öyle görünmem gerekiyordu. Görevimi yaparken ciddi olurum. Beni tanıyor musunuz?

Melike gülümseyerek,

MELİKE — Sahi, kimsiniz siz?

ÂZEM — Söyledim ya, arkadaş...

MELİKE — Kimin arkadaşısı.

ÂZEM — Bazı insanların..

MELİKE — Ya benim?

ÂZEM — Sizin de..

Melike balkondan aşağı inip yürürken

MELİKE — Öyleyse.. Öyleyse adınız bundan sonra «arkadaş» olarak kalsın.

Artık şapkalı arkadaşsınız benim için..

Elini uzatır. El sıkışırlar.

ÂZEM — Merhaba..

12. MELİKE ÂZEM GEZMELERİ —

SOKAK

Dış-Gün

Âzem duvarda oturmuş, Melike bisikletin üstünde.

İkisi de dondurma yerler.

MELİKE — Önce bu yolun iki yanındaki evler vardı. Sonra ben İsviçre'ye gittim. Cemil abi yolladı, görgüm artsın diye. «Finishing School» diyorlar... biliyor musunuz?

ÂZEM — Hayır, bilmiyorum.. Dönünce işe yaradı mı öğrendiklerin?

MELİKE — Bilmem ki; nedense bir durgunluk geldi üstüme buraya dönünce..

MELİKE — Meselâ tenis oynardım eskiden hergün...

MELİKE — Şimdi canım istemiyor.. Şu beyaz ev ne güzel değil mi? İspanyol evlerine benziyor.

ÂZEM — Bilmem ki, benziyor herhalde.

Uzaktan evi ve tenis kortunu görüyoruz.

13. MELİKE ÂZEM GEZMELERİ — BASKETBOL SAHASI

Dış-Gün

MELİKE — Burada defile olmuştu geçenlerde. Şuraya çadırlar kurdular, soyunma odası yaptılar.

ÂZEM — Sen de çıktın mı defileye?

MELİKE — Evet, ama son anda karar verdim..

14. MELİKE - ÂZEM GEZMELERİ —
DİSKOTEK

Dış-Gün

MELİKE — Burası diskoteğimiz.. Müziği sevdiğim için buraya gelirim..

ÂZEM — Herkes ne için gelir?

MELİKE — Çoğunlukla bir mevsimlik aşklarını yaşamak için. Buraya büyükler pek gelmezler de..

ÂZEM — Büyükler karışmaz mı bu «mevsimlik» aşklara?

MELİKE — Hayır. Yalnız ciddi aşk olursa karışıyorlar..

ÂZEM — Nasıl?

MELİKE — Gülin'le Doğan'ın evlenmelerine karşı çıktı aileleri. Şimdi göremiyorlar birbirlerini..

15. MELİKE - ÂZEM GEZMELERİ —
GAZİNO

İç-Dış-Gün

Gazinoya gelirler. Dışındadırlar.

MELİKE — Burası da gazino. Yemek yenir, kumar oynanır, balolar verilir, v.s. v.s..

ÂZEM — Sen gelir misin buraya?

MELİKE — Kapalı kısmında içim sıkılıyor.. Erkekler şu tarafta, kadınlar bu tarafta hep kumar oynarlar.

ÂZEM — Başka ne yaparlar?

MELİKE — Dedikodu yaparlar. Bütün yaz birbirlerini çekiştirirler.

16. MELİKE - ÂZEM GEZMELERİ —
SİNEMA

Dış-Gün

ÂZEM — Sen ne yapıyorsun bunların arasın-
da?

MELİKE — Güneşleniyorum, denize giriyoy-
yorum, kitap okuyorum.

ÂZEM — Neler okuyorsun? Hangi kitapları
seviyorsun?

MELİKE — En çok korku kitaplarını seviyo-
rum..

Korku filmlerini de seviyorum tabii...

ÂZEM — Bu filmleri seyrederken korkmuyor
musun peki?

MELİKE — Hayır. Ben hiç korkmam..

17. AHU ÂZEM KARŞILAŞMASI Dış-Gün

*Melike ile Âzem yolda yürürken
karşıdan Ahu ile Halil gelir.. Yaklaşırlar..
Melike ile Ahu selamlaşır konuşurlar.*

MELİKE — Merhaba Ahu.

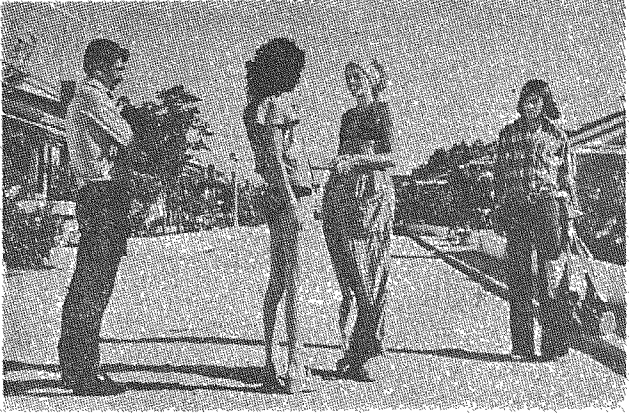
AHU — Merhaba, nasılsın?

*Yürürken Ahu Âzém'e bakar, Âzem de ona
bakar.*

Âzem Melike'ye,

ÂZEM — Güzel kız.

Melike gülerek onlara bakar.

18. NECİBE ÂZEM KARŞILAŞMASI

Dış-Gün

*Kırmızı arabanın sağ ön lastiği inmiş,
Turgut, etrafında bisikletli çocuklar,
tamirle uğraşır.*

*Melike ile Âzem arabanın arkasından
geçerler. Melike duvarda oturan Şirin'e*

MELİKE — Ne haber Şirin?

ŞİRİN — Arabanın lastiğini patlatmışlar yine.

*Bahçeden girerken denize gitmekte olan
Necibe ile karşılaşırlar.*

NECİBE — Yine lastik patlatmışlar...

O tarafa bakarlar.

Âzem arabanın tarafına bakar.

Başını çevirerek Necibe'ye bakar.

Necibe bakar.

MELİKE — Âzem, Cemil abinin arkadaşı..

NECİBE — Hoşgeldiniz..

*Necibe onları bırakır ve gider.
Melike sıkılarak arkasından bakar.*

19. PLAJ

Dış-Gün

*Plaj..
Necibe denizden çıkar, yürür.
Daniela, Erdoğan bey yürürler.
Ahu ayaktadır.
Necibe Ahu'nun yanına gelir.
Coca-Cola içer...
Erdoğan bey onların yanına gelir..*

ERDOĞAN — Merhaba şekerim, Cemil nasıl..

NECİBE — Merhaba.. Yine sarhoş geldi, yatıyor uyuyor..

ERDOĞAN — Zaten o sarhoşluktan başka bir şey bilmez.

Halil seyreder.

20. YATAK ODASI

İç-Gün

*Cemil uyanıyor, yatağında doğruluyor,
aşağıdan müzik sesi gelmektedir, müziği
dinler bir an.*

*Melike salonda duygulu bir şekilde
müzik dinlemektedir.*

Şirin kedisini sever.

Melike müzik dinlemeye devam eder.

*Cemil odadan çıkar, trabzana dayanır.
aşağı bakar, sonra yürür..*

Melike bir an doğrulur, Cemil'in tarafına

bakar, sonra başını tekrar dayar..

Cemil salona gelir, esneyerek Melike'ye bakar.

MELİKE — Günaydın...

CEMİL — Çok uyudum değil mi? Ablan nerede?

MELİKE — Hülya ablalarda konken oynuyor..

CEMİL — Şirin, bir bira ver.. Âzem gitti mi?

MELİKE — Gitti.. Sana bir not bıraktı..

Notu verir.

Cemil alır, divana oturur okur.

MELİKE — Beni de götürür müsün?

Cemil anlamlı bakar.

Melike hafifçe gülerek başını çevirir.

21. TABİAT ANA

Dış-Gün

Mangal.

*Ağacın altına kurulmuş rakı sofrası.
Tabiat Ana, iki kızı, oğlu. Ermeni
cümbüşcü cümbüş çalar.*

(Düriyemin güğümleri kalaylı)

*Âzem şiş yapar. Günay rakı verir Âzem'e
oturur. Tabiat Ana göbek atar. Âzem
arkaya şiş verir.*

Genel olarak oynayanlar.

*Semra karpuz keser arkaya verir. Atlet
fanılalı tepsiyi ortaya koyar. Âzem'in
sırtı dönüktür.*

Tabiat Ana oynarken bir ara bakar.

*Arkada çalıp oynayanlar. Semra soğan
doğrarken bir ara araba sesine bakar.*

Araba ile Cemil ve Melike gelir.

*İnerler. Topluluk ayaktadır. Tabiat Ana
öne yürür. Âzem yürür. Semra bir adım
atar. Tabiat Ana Cemil'e sarılır.*

Cemil Tabiat Ana'ya sarılmışken,

TABIAT ANA — Cemil.. benim hayırsız oğ-
lum... Heni hiç unutmuyacaktın Tabiat
Ana'nı...

Cemil başını kaldırır Semra'ya bakar.

CEMİL — Semra mı bu?

Semra bakar.

Cemil Semra'nın elini sıkar.

CEMİL — Bu koca kız olmuş... Nasılsın kız..

Günay gelir..

GÜNAY — Hoşgeldin Cemil abi..

CEMİL — Bu da Günay mı?

GÜNAY — Eee, sen görmeyeli epey büyüdük..
Buyur abi..

Âzem Melike'nin elini sıkar.

ÂZEM — Seni Semra ile tanıştırayım. İşte bir arkadaş daha.

MELİKE — Merhaba.

ÂZEM — Bu da Tabiat Ana.

*Cemil gurupta bulunanların elini sıkar.
Semra Melike'yi cümbüşçünün yanına oturtur.*

Âzem aralarına diz çöker.

ÂZEM — Cemil çiğ köfte yapalım, yer misin?
Sen de yer misin?

MELİKE — Evet.

22. NECİBE TERZİDE

İç-Gün

Necibe beyaz tuvaletli, prova yapıyor.

NECİBE — Mualla hanım nerede, ne zaman dönecek?

TERZİ — Kumburgaz'da dinleniyor..

Yoruldu bugünlerde..

NECİBE — Tuvaletimi ne zaman teslim edebilirsiniz?..

TERZİ — Önümüzdeki perşembe veririz sanıyorum..

NECİBE — Umarım bir gecikme olmaz..

*Necibe masanın etrafında dolaşır,
telefonu açar..*

NECİBE — Yusuf sen misin? Merhaba ne yapıyorsun? Adresin..

Yusuf evini tarif eder.

NECİBE — Esentepe, Haberler Sok. No. 3.

23 NECİBE KUAFÖRDE

İç-Gün

Necibe saçlarını şampuan yaptırır.

Necibe saçını sardırıyor.

Necibe makinada saçlarını kurutur.

Manikür yaptırır.

Pedikür yaptırır, Oya pedikür yapar.

Remziye saçlarını boyatır..

Necibe ağda yaptırıyor.. sağ ayak, çeşitli resimler

Necibe makyaj yaptırıyor..

24. TABİAT ANA'NIN EVİ

İç-Gün

Boş oda..

Melike ile Âzem oda kapısında

ÂZEM — İşte öğrencilik yıllarımızda Cemil ile paylaştığımız oda..

MELİKE — Siz nerde yatardınız?

ÂZEM — Bu köşede ben yatardım..

Cemil bu pencerenin önünde düşünür, hep zengin olmayı hayal ederdi.

25. TABİAT ANA'NIN EVİ - ODA

İç-Gün

Semra bakar.

Kitaplar..

Cemil'in yüzü..

CEMİL — Kimin bu kitaplar?

Kapıda Semra...

SEMRA — Benim...

CEMİL — Çok tehlikeli değil mi bunlar?

SEMRA — Evet, sizin için tehlikeli olabilir.

CEMİL — Niye bizim için?

SEMRA — Çünkü sen 10 yıl öncesinin Cemil abisi değilsin. Sen artık Cemil beysin...

Cemil bakar, ses çıkarmaz..

26. YUSUF'UN EVİ

İç-Gece

Televizyon ekranında Necibe,

Necibe Yusuf birbirlerine bakar,

Kahkahayla gülerler...

Yusuf uzanmış, Necibe sallanan koltukta

*içki içerler.. Yusuf bardaklara içki koyar..
Necibe yatakta perişan yatar.
Yusuf giyinmektedir.*

27. CEMİL'İN EVİ

İç-Gece

*Cemil terasta oturmuş güler.
Melike Cemil'e ve Âzem'e bakarak güler.
Âzem de gülmektedir. Şirin bu arada
sofraya birşeyler getirir.*

ÂZEM — Suyla birlikte Muhittin'in tavrı da değişti.

CEMİL — Demek hıyarlarına çok düşkün ha..
Bu Muhittin benim kardeşim olur. İki yaş
küçüktür benden..

MELİKE — Niye böyle suyu 32 metreden bu-
luyorlar?

Orada çeşme, ırmak, göl yok mu?

ÂZEM — Yok..

28. SOKAK

İç-Dış-Gece

Necibe bir arabayla gelir..

29. CEMİL'İN EVİ

İç-Gece

*Cemil gülerken ayağa kalkar.
Karısını görmüştür.*

CEMİL — İşte benim muhteşem karım Âzem-
ciğim..

Şunun byuna bosuna ihtişamına bak..
Bu da benim arkadaşım Âzem..

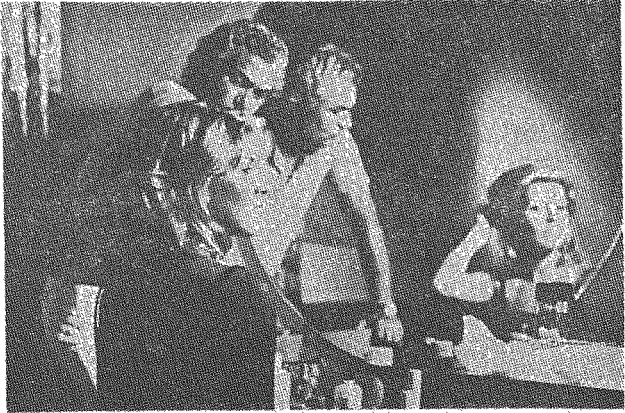
NECİBE — Merhaba.. Dün sabah tanışmıştık.
CEMİL — Âzem kardeşim bizde kalacak. Bir ay izinli.. Dikkat et A'nın şapkası var..

30. YATAK ODASI

İç-Gece

Necibe ayna karşısında makyajını kremle siler, Cemil onun arkasından karşı tarafa geçerken

NECİBE — Ne kadar düşüncesiz hareket ettiğinin farkında mısın?

CEMİL — Niye?

NECİBE — Ne işi var bu adamın evimizde.

Burası otel mi, yoksa pansiyon mu?

CEMİL — Benim arkadaşım, en sevdiğim arkadaşım...

NECİBE — Genç bir kız var evde..

CEMİL — Sen Âzem'i tanımıyorsun..

NECİBE — Erkek değil mi?

CEMİL — Erkek, ama bildiğimiz erkeklerden değil...

NECİBE — Yok canım..

Cemil öfkeyle Necibe'ye bakar.

NECİBE — Demek bildiğimiz erkeklerden değilmiş ha!

31. AZEM'İN ODASI **İç-Gece**

Azem bavulunu boşaltır.

32. MELİKE'NİN ODASI **İç-Gece**

Melike düşünür

33. YOL **Dış-Gün**

Tanklar geçer, çöpçü bakar.

34. HALİL - ÇÖPÇÜ **Dış-Gün**

Halil çöpünü çıkarır, dökerken çöpçü ile konuşur.

İBRAHİM — Nasılsın Halil?

HALİL — İyiyim İbrahim amca..

İBRAHİM — Anan nasıl?...

HALİL — Anam iyidir..

İBRAHİM — Niye köye gelmiyorsun?

HALİL — Olmuyor, işler var bugünlerde.. Gelemiyorum.

Kırıkent uzanıyor.

Resimler.

35. CEMİL'İN EVİ

İç-Gün

*Cemil traş olur.
Deodorant sürünür.*

36. CEMİL'İN EVİ-SALON

İç-Gün

CEMİL — (Ses) ... Bak Âzem'ciğim...

Sen silahtan anlarsın..

Âzem silaha bakar.

CEMİL — Nasıl? Beğendin mi?

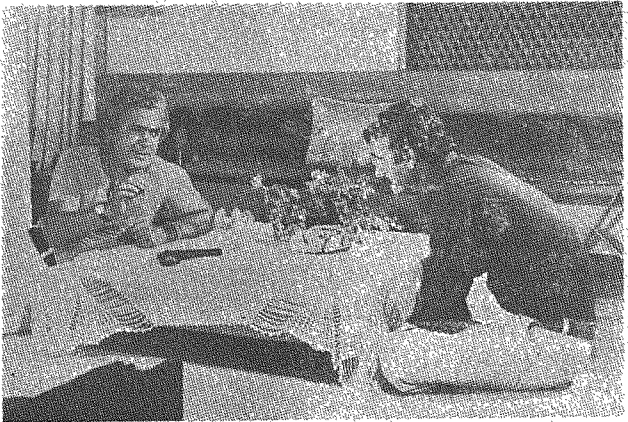
ÂZEM — Güzel silah.. yalnız ne zaman, ne için kullanmak gerektiğini iyi bilmeli. Niye silah taşıyorsun?

CEMİL — Taşımıyorum.. Bulunduruyorum.. belki bir gün gerekli olur diye..

ÂZEM — Kime karşı?

CEMİL — Bilinmez ki. belki kendime karşı..

Güler..

Melike, Ahu

Melike Âzem'i görür.

Âzem büfede bira içer, Melike gelir.

Âzem elini sıkar onun,

MELİKE — Nasılsın arkadaş?

MELİKE — Siz niye denize girmiyorsunuz?

ÂZEM — Ben girmem denize, sadece bakarım..

MELİKE — Neye bakarsınız?

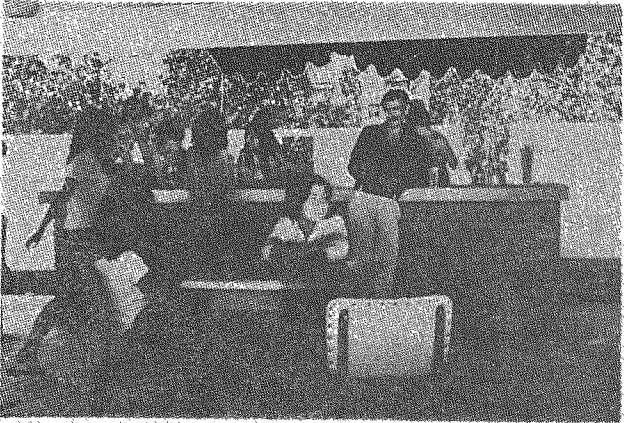
ÂZEM — Denize..

MELİKE — Nasıl?

ÂZEM — Böyle.

Âzem yavaş yavaş başını çevirerek denize bakar..

Gülerler..

MELİKE — Sahi niye girmiyorsunuz?

ÂZEM — Kızlardan utanıyorum.. Sonra ben

yüzme bilmiyorum..

MELİKE — Pek derin değil baksanıza..

ÂZEM — Olsun, ben bir bardak suda bile boğulabilirim, bir kaşık suda bile.

MELİKE — Peki sizin orda deniz yok mu?

ÂZEM — Yok.

MELİKE — Göl..

ÂZEM — Yok.

MELİKE — Aaa.. ben denizsiz duramam.. Peki siz nasıl duruyorsunuz?

ÂZEM — Böyle..

Âzem kollarını önünde kavuşturarak durur. Gülerler..

MELİKE — Peki ne yapıyorsunuz orda?

ÂZEM — Yol yapıyoruz.. Kara yollarında çalışıyorum ben..

Ahu gelir yanlarına,

AHU — Soğuk birşey verir misin Apo?

APO — Bira ister misiniz?

AHU — Olabilir..

MELİKE — Ahu çok beğenmiş sizi, kim bu pırasa bıyıklı adam diyor..

ÂZEM — Âzem, pırasa bıyıklı Âzem...

AHU — Öyle demedim, şaka ediyor.. Denize niye girmiyorsunuz?

MELİKE — Kızlardan utanıyormuş..

Gülerler..

38. LOKANTA

Dış-Gün

Aile oturmuş yemek yer.

CEMİL — Balıklardan ne seversin Âzem'ciğim.. Mercan, kırlangıç, tekir, dil, kılıç, şiş, iskina, istakoz..

ÂZEM — Ben balıkları unutmuşum.. Hangisi olursa farketmez..

CEMİL — Sana bir mercan yapsınlar.. Siz çocuklar?..

AHU — Ben dil ızgara istiyorum..

NECİBE — Ben et yemeğini tercih ediyorum.. Şiş var mı?..

MELİKE — Mösyö, ben bir dil buğulaması..

CEMİL — Canım, dilin buğulaması olur mu! Izgarası olur, tavaşı olur.. İskina ye.

MELİKE — Peki iskina..

CEMİL — Bir dil ızgara, bir iskina buğulama, bir mercan ızgara, bir şiş kebabı, bana da barbunya tava, tamam mı?

39. AHU NECİBE KONUŞMASI İç-Gün

Âzem sandalın üstüne oturmuş Melike'ye doğru yürür. Melike'nin yanına gelir.

Konuşurlar. Melike iner, Âzem'le yürür.

Ahu onları gözleriyle takip ettikten sonra önüne döner.

Necibe sigara yakar.

AHU — Kim bu adam Necibe, nasıl bir adam..

NECİBE — Cemil'in arkadaşı.. Değişik bir adam.. Mühendis.. Kara Yollarında çalışıyor.

AHU — Enteresan bir adam.. Sizde ne kadar kalacak?

NECİBE — Belli değil.. Niye bu kadar ilgileniyorsun?

AHU — Bilmem.. Sordum işte..

Halil'in içki getirdiğini gören Ahu işaret eder Necibe'nin yanına gelir, içkilerini alır içer ve konuşurlar.

40. İNŞAAT

İç-Dış-Gün

İşçiler yemek yer..

Cemil, Âzem, mühendis Ahmet yukarı çıkarlar.

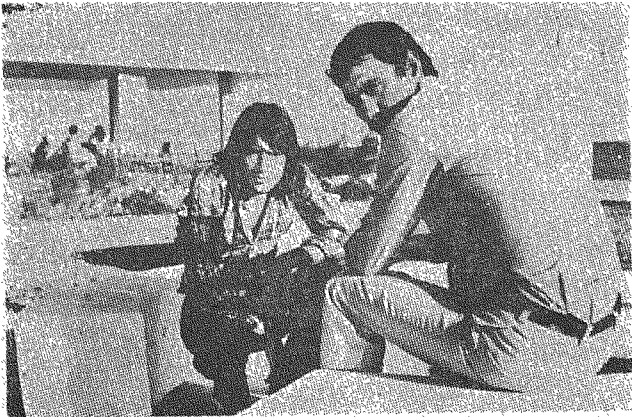
İşçiler gelenleri görüp toparlanırlar, ustabaşı onlara doğru yürür.

Cemil Âzem gelirler. Ustabaşı gelir.

Ahmet binanın planını gösterir, konuşurlar. Âzem yürür, deniz tarafına gider..

Bakar..

Çeşitli detaylar.. Balık tutanlar..

*Cemil birşeyler anlatır..
Detaylar..*

41. CEMİL'İN İŞ YERİ

İç-Gün

*Şema çizen kız, duvarda şemalar,
Kız başını kaldırıp bakar,
Cemil telefonla konuşur.*

CEMİL — Ben şimdi geliyorum..

Âzem'in yanına gider.

CEMİL — Sen benimle geliyor musun?

ÂZEM — Ben Semra'yla buluşacağım.

CEMİL — Ne işin var senin bu çocuklarla ya-
hu? Dikkat et sana bir zararları dokun-
masın..

ÂZEM — Ne zararı..

CEMİL — Gençler günümüzde tehlikeli olma-
ya başladılar. Baksana Tabiat Ana'nın kı-
zına.. Daha dün el kadar çocukken bugün
neler okuyor.

42. SEMRA ÂZEM KONUŞMASI

İç-Gün

*Semra Âzem salonda sandviçlerini
yer ve konuşurlar..*

SEMRA — Cemil konusunda seninle aynı ka-
nıyı paylaşmıyorum. Cemil çürümenin,
yozlaşmanın en yoğun biçimini yaşıyor.
Bence kurtuluşu mümkün değildir. Boşu-
na çaba harcıyorsun..

ÂZEM — Arkadaşım bu adam.. onu o bataklıkta içinde bırakmak içimden gelmiyor..

SEMRA — Bakalım onun için de bataklık mı orası? O yaşadığı hayattan memnundur. Sonra niye değişsin Cemil.. Niçin değişsin?..

SEMRA — Bence senin tavrın yanlıştır arkadaş.. Adamı kendi haline bıraksan daha iyi edersin.. çünkü bir adamı şartlarından soyutlayıp düşünemezsin. Onun şartları yaratmıştır bugünkü Cemil'i ve ancak şartlarının değişimiyle Cemil'in değişimi mümkündür..

Detaylar...

SEMRA (Ses) — Fakat senin anladığım gibi bir değişimi Cemil'den beklemek yanlış olur. Cemil kurtulmayacaktır. Sonra Cemil'le uğraşmak bizim işimiz de değildir. Kimdir bugün Cemil... sınıf değiştirmiş, bozulmuş, çürümüş bir adam..

SEMRA — Biraz gerçekçi ol.. eski alışkanlıklarından kurtul.. sınıf açısından bak olaylara..

ÂZEM — O da özünde bir köylü değil mi?

SEMRA — Şimdi değil.. Biz kimlerle uğraşmamız gerektiğini iyi saptamazsak, yenilgi ve yenilgi bizim için kaçınılmaz olur...

SEMRA (Ses) — Biz her adamı doğru yola getiremeyiz arkadaş.. elimizde değil bu..

ÂZEM — Melike için ne düşünüyorsun?..

SEMRA — Güzel bir kız ama o kadar.. Dün-

yadan habersiz bir bülbül kuşu.. Başka türlü de olamaz zaten.. Olabilir mi?

43. MELİKE BEKLİYOR

Dış-Gün

Melike sırtı denize dönük sette oturmuş beklemektedir. Necibe gelir.

NECİBE — Ne bekliyorsun Melike?

MELİKE — Birşey beklemiyorum, oturuyorum.

NECİBE — Bana kalırsa yanlış iş yapıyorsun..

MELİKE — Neymiş yanlış olan?

NECİBE — Âzem.. Benden saklama, ben senin yerinde olsam..

MELİKE — Sen benim yerimde olamazsın abla.. Çünkü ben onsekiz yaşındayım..

NECİBE — Ama adam kırk yaşında..

*Melike kalkar yürür,
Necibe arkasından bakar.
Melike gider.*

44. CEMİL'İN EVİ

İç-Dış-Gün

Melike terasta kanapede oturmuş bekler. Şirin Necibe'ye içki getirir. Necibe içkisini içerken Melike'ye bakar.

*Melike araba sesi duyar, bakar,
Necibe de bakar.*

Cemil'le Âzem gelmişlerdir.

Melike ve Necibe onları karşılarlar.

Cemil Necibe'ye

CEMİL — Nasılsın benim muhteşem karım..

Karısına sarılır yürür.

Âzeme Melike'ye

ÂZEM — Ne haber arkadaş, iyi misin?..

MELİKE — İyiyim..

ÂZEM — Bak sana ne getirdim..

Melike kitaba bakar.

Âzem ona bakar.

45. DISKOTEK

Dış-Gece

Danseden gençler.

Halil gelip bakar.

Ahu da dansedenler arasındadır.

Cemil ve Âzem diskoteğin yanından geçerler. Halil onlara bakar..

Cemil ve Âzem yürürler..

46. DISKOTEK DÖNÜŞÜ

Dış-İç-Gece

Âzem gelir, elleri cepte,

Melike Âzem'e bakar.

ÂZEM — Nasılsın arkadaşım? Uyumadın mı sen?

MELİKE — Şiirleri okudum.. bak ne kadar güzel..

Terketmedi sevdan beni,

Aç kaldım, susuz kaldım,

Hayın, karanlıktı gece

Can garip, can suskun

Âzem yürür, Melike okumaya devam eder.

MELİKE — Can paramparça..
Ve ellerim kelepçede
Tütünsüz, uykusuz kaldım,
Terketmedi sevdan beni...

Âzem Melike'ye yaklaşırken,

ÂZEM — Haberin var mı taş duvar?
Demir kapı, kör pencere,
Yastığım, ranzam, zincirim,
Uğruna ölümlere gidip geldiğim,
Zulamdaki mahzun resim,
Haberin var mı?
Görüşmecim, yeşil soğan göndermiş,
Karanfil kokuyor cıgaram...
Dağlarına bahar gelmiş memleketimin...

Melike ayağa kalkar.

MELİKE — İyi geceler...

47. YATAK ODASI

İç-Gece

Kapı sesi.

Cemil Necibe yataktadırlar.

NECİBE — Melike için ciddi endişerler duyuyorum..

CEMİL — Nasıl?..

NECİBE — Bir genç kız olarak..

48. HALİL LASTİK PATLATIR

Dış-Gece

Âzem terasta gelir oturur.

*Halil geriden etrafına bakınarak gelir,
arabaların önünde durur.*

*Âzem yavaş yavaş yükselerek bakar.
Halil bir arabaya bakar.
Koşarak arabanın arkasına geçer.
Lastik patlatır.
Âzem bakar.
Halil çöktüğü yerden doğrulur,
gitmeye hazırlanırken Âzem'i görür.
Âzem ona bakar.
Halil durduğu yerden geri geri gider.
Âzem dönüp yürür.
Halil eski yerine gelir bakar.*

49. HALİL ÂZEM KARŞILAŞMASI
BAHÇE ve PLAJ

Dış-Gün

---

*Plaj.. Kumda oynayan çocukla kadın,
Biri erkek biri kız kum oynayan iki çocuk.
Âzem denize doğru son kayıkta oturmuş
Halil'e bakar.
Halil bahçe sulama aletini anahtarla
sıkıştırır, yere çömelmiştir..
Âzem ona bakar.
Halil demirle uğraşırken Âzem'i görür,
ayağa kalkar.
Âzem ona bakar.
Halil Âzem'e baka baka doğrulur ve eve
doğru gider.*

50. HALİL ÂZEM KARŞILAŞMASININ
DEVAMI — AHU'NUN EVİ İç-Dış-Gün

---

*Ahu sofrada kahvaltı etmektedir.
Halil içeri girer, yürürken*

AHU — Halil!

Halil ürkerek Ahu'ya bakar.

AHU (Ses) — Tuz getir...

Halil peki anlamında başını sallar gider.

Ahu yemeğe devam eder.

Halil mutfağa girer, aranır, bıçağı görür.

Bıçak.

El bıçağı alır.

Halil bıçağı beline sokar.

Halil tuzluğa bakarken alnındaki teri siler.

Halil tuzu getirir, masaya koyar, pencere kenarına gider.

Kumsalı görürüz. Âzem yoktur. İki kız yürür.

Halil bakınır.

Ahu çayını içerken Halil'e bakar.

AHU — Halil, neyin var senin?

HALİL — Yok bir şeyim.

AHU — Tedirgin görünüyorsun...

HALİL — Değilim.

51. HALİL ÂZEM KARŞILAŞMASININ DEVAMI - SOKAK YUPI TAVUKÇUSU Dış-Gün

---

Yupi tavukçusu gelir. Halil görür.

Satıcıdan iki tavuk alır. Dönerken Âzem'i görür. Birkaç adım atıp, bakar.

Âzem kara tahtanın yanında duvarın üstüne oturmuş tavuk alan Halil'e bakar.

Halil bakar.

ÂZEM — Konuşalım mı? İster misin?

HALİL — Ne konuşacağız?

ÂZEM — Buluruz birşeyler.

Halil kabul eder.

HALİL — Konuşalım.

52. HALİL ÂZEM KONUŞMASI Dış-Gün

ÂZEM — Ne anlıyorsun cam kırmaktan, lastik patlatmaktan..

HALİL — Senden başka bilen var mı?

ÂZEM — Yok..

HALİL — Ben ortaokulu bitirdim.. dört yıldır çalışıyorum.. Geçen yıl hastalandım, ciğerlerimden.. ağır iş yapamıyorum artık..

HALİL — Anam da orda çalışıyor.. bak.. işte o anam benim.. o yaşlı kadın..

Âzem bakar, ihtiyar kadın.

HALİL — O çocuk evin küçük oğlu, Fransa'da okuyor..

Âzem bakar.

HALİL — Selimpaşa var, az ötede.. orda otururuz.. evimiz var..

ÂZEM — Bak arkadaş..

HALİL — Arkadaş mı?

ÂZEM — Evet, arkadaş..

HALİL — İyi ama beyefendi..

ÂZEM — Beyefendi değil, arkadaş..

Melike gelir bisikletle.

53. HALİL ÂZEM KONUŞMASI Dış-Gün

HALİL — Tabii merhametli insanlar da var burda. Şu evin sahibi yaşlı bir kadın. Kedisini sünnet ettirdi geçenlerde.. Bir kuşu vardı öldü.. çok üzüldü.. mevlut okuttu kuşu için. Geçen yıl kermes yaptılar.. yedibin beşyüz lira toplandı, o parayla bizim Selimpaşa'nın fakir çocuklarına giyecek falan aldılar. Bu yıl da yapacaklar.

ÂZEM — Niye camları kırıyorsun Halil?

HALİL — Bilmiyorum.. kin var içimde..

ÂZEM — Cam kırınca geçiyor mu?

HALİL — Bir hafta on gün rahat ediyorum..
Sonra yeniden doluyor içim, duramıyorum..

ÂZEM — Cam kırmakla, lastik patlatmakla hiçbir şey değişmez Halil.. Bak, sen genç bir adamsın.. önünde koca bir hayat var.. İstersen hayatının akışını değiştirebilirsin..

HALİL — Nasıl?

ÂZEM — Niye saç uzatıyorsun Halil?

Halil düşünüyor..

54. AHU ÂZEM YAKINLAŞMASI Dış-Gün

Melike büfeye dayanmış Ahu ile yemek yiyen Âzem'e bakar.

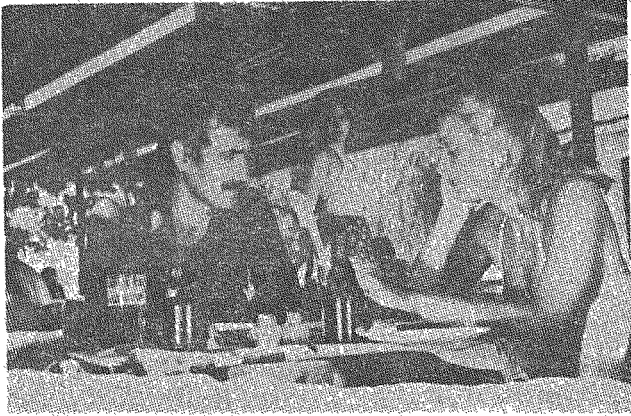
Ahu ile Âzem bira içerler.

Melike üzgündür, önüne bakar.

Âzem ile Ahu konuşurlar.

Cemil kumar oynar.

Âzem ile Ahu kalkmaya karar vermişlerdir. Melike bakar, Ahu ile Âzem kalkıp yürürler. Melike onların gidişlerini takip eder. Ahu Âzem'i kendi evine götürür. Melike üzgün bakar.

55. AHU'NUN YATAK ODASI

İç-Gün

Ahu yatakta uzanmış..

Âzem yatağa uzanmış..

Detaylar.. Bebek, ayakkabı, plak..

Bardaklara içki doldurulur,

Tokuştururlar.

Âzem içer, Ahu içer,

Merdivende oturmuşlar..

56. CEMİL'İN EVİ-BAHÇE

Dış-Gün

Cemil ve Necibe güneşleniyor..

*Cemil Melike'ye bakar.
Melike'nin suratı asık.*

57. KIYI

Dış-Gün

Halil ve Âzem bir kayığın üstüne oturmuş konuşurlar.

ÂZEM — Sana kitap vereceğim Halil.. İlk başta zor gelebilir.. Anlamayabilirsin.. Fakat bir gün mutlaka anlayacaksın.. Çok okumalısın Halil, çok okumalısın..

Cemil ve Necibe plaj eşyalarını kuma bırakıp denize koşarlar. Cemil denize dalar.

ÂZEM — Cemil'i nasıl tanırırsın Halil?

58. KIYIKENT-GEÇİŞLER

Dış-Gün

Melike Âzem'in Halil ve inşaat işçileriyle konuşmasını izler.

*Âzem, Halil ve iki işçiyle konuşur.
Sinemada dört hizmetçi, Halil ve Âzem
konuşur.*

Melike bakar..

Diskotekte Âzem ve Halil konuşur.

59. ÂZEM YÜRÜR

Dış-İç-Gece

Âzem sokakta yürür..

*Hüseyin Bey, Şenol, Nur, terasta oturup
konuşurlar..*

*Âzem yürür.. Daniela, Erdoğan Beyin
önünden geçer.*

*Başka bir evin önünden geçerken balkon-
da oturan Firuzan bey karısına.*

FİRUZAN — Kim bu adam..

KADIN — Cemil'in arkadaşı.

*Âzem yürür... Bir evin önüne gelir, içeri-
ye bakar..*

*İçerde işçiler ve Halil saz çalmaktadırlar.
Âzem bakar.*

*Halil sazını çalarken başını kaldırır onu
görür,*

HALİL — Vay arkadaş..

El sıkışırlar. Âzem'e yer gösterirler.

TOPLULUK — Merhaba..

Sigara verirler. Âzem sigara yakar.

MEHMET — Nasılsın abi..

ÂZEM — Sağolasın Mehmet, iyiyim. Sen na-

sılsın? Bu saz senin mi..

Sazın sahibi Âzem'e güler..

Âzem sigarayı bırakır, sazı çalmaya başlar.. Türkü söyler..

60. ÂZEM MELİKE KONUŞMASI Dış-Gün

MELİKE — Ne demek sınıf, emeğin kurtuluşu ne demek?

Âzem bakar.

MELİKE — Ha, ne demek..

ÂZEM — Nerden duydun?

MELİKE — Sen konuşuyordun o adamlarla.. Buradakiler pek hoşnut değil senden..

Âzem'in yüzü..

MELİKE — Bu adam ne konuşur hizmetçilerle, işçilerle diyorlar.

ÂZEM — Sen ne diyorsun?

MELİKE — Ben mi, eee, ben, merak ediyorum sadece..

ÂZEM — Neyi?

MELİKE (SES) — Neler konuştuğunu?

ÂZEM — Dinlemişsin ya..

MELİKE — Ben üç beş kelime duydum o kadar.

ÂZEM — Kaç yaşındasın Melike?

MELİKE (SES) — Onyedili..

ÂZEM — Bugüne kadar hiç para kazandın mı? Yani bir iş yapıp karşılığında para aldın mı?

MELİKE — Hayır.

ÂZEM — Çalışanların halinden çalışmayanlar anlamaz Melike.

*Ahu ve Necibe büfededirler.
 Âzem ve Melike'ye bakarlar.
 Cemil gelir yanlarına,*

CEMİL — Seni görünce yüreğim zalim bir avcının pençesine düşmüş yavru bir kuş gibi çırpınıyor Ahu'cuğum.. inanmıyorsan bak..

Ahu elini çekerek..

AHU — Öff.. amaan..

Yürür gider.

CEMİL — Nesi var bunun, niye bu kadar tatsız.

Necibe cevap vermez. Büfeciye..

NECİBE — Bir coca-cola verir misin?

*Cemil Ahu'nun gittiği tarafa bakar.
 Âzem ve Melike'yi görür..*

CEMİL — Ahu tehlikeli bölgeye girdi galiba..

NECİBE — Asıl tehlikeli bölgeye giren Melike.

CEMİL — Nasıl?

NECİBE — Öyle sanıyorum ki, Melike için iyi olmayacak... Bu adamdan korkuyorum ben...

CEMİL — Neden...

NECİBE — Bu adam için şey diyorlar..

CEMİL — Ne diyorlar..

NECİBE — Şeymiş..

Kendi aralarında konuşurlar..

NECİBE — Melike'yle ilişkileri hiç hoşuma

gitmiyor. Sonra bu adam için iyi şeyler söylemiyorlar. Sen de biliyorsun. Evimizde kalması bile başımıza işler açabilirmiş.

CEMİL — Sen onun bunun sözüne ne bakıyorsun?

NECİBE — Bak Cemil, durup dururken başımızı niye derde sokalım. Gitsin evimizden. Arkadaşlığını gösterdin bunca zamandır yetmez mi?

62. KUMAR

İç-Gün

Cemil arkadaşlarıyla kumar oynar.

Arka masada Necibe kumar oynamaktadır. Necibe bir ara birine güler..

Firuzan bir ara bakar.

Âzem sokakta Halil ve bahçivanlarla yürümektedir.

FİRUZAN — Kimdir bu senin arkadaşın Cemil?

CEMİL — Arkadaşımdan sana ne..

FİRUZAN — Merak ediyorum.. İşçilerle hizmetçilerle, bekçilerle ne konuşuyor bu adam..

CEMİL — Niye konuşulmaz mı işçilerle..

FİRUZAN — Konuşulur.. Ama gördüğüm kadarıyla arkadaşın pek tekin değil..

CEMİL — Olabilir.. Çünkü şapkası var..

63. BÜYÜK YEMEK

Dış-Gün

CEMİL — O zamanlar Karayollarında çalışıyoruz, yol yapıyoruz. Bitlis, Siirt arasında. Kadınsızım, bunalmışım.. Uyku tutmuyor gözümü. Bir gün dayanamadım artık, işçilere dedim ki, çocuklar ilk otobüste taşları devirin, kapayın yolu.. Kapasınlar ki otobüs dursun..

Ahu selam..

Âzem selam..

CEMİL — Bir otobüs göründü.. devirdiler taşları kapadılar yolu.. Sıcak nasıl, dayanılır gibi değil.. Otobüs durdu.. arıyorum.. bir kadın göreceğim.. nasıl olursa olsun bir kadın. Bir topuk be, bir topuk, yok.. bir parça baldır.. yok..

— Zavallı Cemil ne acı günler yaşamış..

Gülerler..

— Yüzler kapalı, fistanlar taa yerde.. İnanın, hayal gücümü yitirmişim, nasıldır kadın unutmuşum..

NECİBE — Siz Âzem bey, seks problemlerinizi nasıl hallediyorsunuz?

Ahu Âzem bakışır..

Gülüşenler..

CEMİL — Bizim karı biraz fazla açık fikirli-
dir, kusura bakma.

ÂZEM — Ben o kadar açık fikirli değilim, sen
kusura bakma..

ŞENOL — Çok şükür bugün herşey değişmiş-
tir memleketimizde..

FİRUZAN — Türkiye bugün, dünyanın en
zengin ülkelerinden biri haline gelmiştir..
Bir tane yoksul köylü gösteremezsiniz..
Ne şalvar ne birşey.. Çarık tarihe karış-
mıştır.

ŞENOL — Beyefendi çok doğru söylüyor. Bu-
gün hangi köye giderseniz gidin, her ev-
de radyo, televizyon, buzdolabı görece-
siniz.. Halbuki malum bazı yazar çizer
takımı köylüleri sefalet içinde gösterip
duruyorlar. Kasıtları var efendim kasıt-
ları var..

HÜLYA — Yolsuz, okulsuz, sağlık ocaksız köy
kalmamıştır..

FİRUZAN — İşçiler de öyle değil mi? Hergün
gırtlığımızı çöküyorlar, zam zam diye..
Ne yaparlar bu kadar parayı aklım almı-
yor. Doymak nedir bilmiyorlar inanın..
— İşleri güçleri nifak sokmak, ortalığı
karıştırmaktır..

ŞENOL — Beyefendi, siz ne düşünüyorsunuz

bu konuda..

ÂZEM — Beyefendi değil, Âzem..

ŞENOL — Ne..

ÂZEM — Â-zein... A'nın üstünde şapka var..

HÜLYA — Neyin üstünde şapka varmış?

İLKNUR — A'nın üstünde şapka varmış..

Ahu Âzem bakıştır.

FİRUZAN — Âzem bey, siz bizim işçilerle ne-
ler konuşuyorsunuz?

CEMİL — Çocuklar ben sizin yerinizde olsam
Âzem'le tartışmaya girmem..

FİRUZAN — Neden?

MELİKE — Neden olacak, A'nın şapkası var..
Senin şapkan var mı?

Âzem Melikeye bakar,

*Bir karıkoca geliyor, koca Necibeyi öpü-
yor..*

ERDOĞAN — Senin kocan herkesin karısını
öpüyor. Ben de seni öpeyim.. Ooo Muhte-
şem Cemil.. Sen nasılsın fıstık Ahu?..
Muhteşem karın çok güzel öpüyor Cemil-
ciğim.. İnan ki harika..

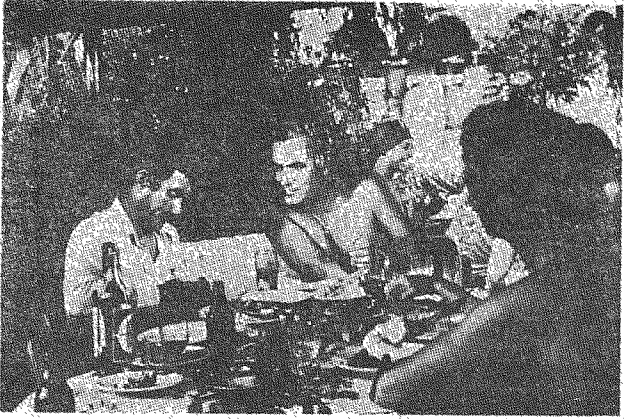
CEMİL — Bak, bak propagandaya bak..

CEMİL — Karısı güzel olanlar karımı öpebi-
lirler, ödeşmesi kolay olur çünkü.. Baldızı
güzel olanlar da baldızımı öpebilirler..

Âzem'e,

Karısı güzel olanlara karımı öptürüyo-
rum.. ben de onların karılarını öpüyo-
rum.. Nasıl iyi mi?

Gülerler..

64. CEMİL'İN İŞ YERİ - İNŞAAT

İç-Dış-Gün

Âzem pencere önünde inşaatın içinde durur. İşçilerle konuşarak Cemil gelir. Talimat verir. Âzem'in yanına gelirken,

ÂZEM — Bak arkadaş, senin tutum ve davranışların, aile ilişkilerin hiç iyi değil.. Biz arkadaşsak açık konuşmak zorundayız.. Evet.. Durumun pek hoş değil Cemil.. Arkadaşların bu işe medenî olmak diyorlar. Sen de açık fikirlilik diyorsun. Bana kalırsa medenî olmak değil, dejenere olmaktır bu tavrın adı.. Yozlaşmaktır.. Ne demek karısı güzel olan karımı öpebilir, baldızı güzel olan baldızımı öpebilir. Yakışır mı hiç sana? Bir adam geliyor, karını

öpüyor, sen de katıla katıla gülüyorsun .
Bu ne biçim iştir, benim aklım ermiyor.
Nerden geldin buraya sen Cemil? Eskiden
beşyüz metreden yanındaki kadına bak-
salar sen bozulurdun. Hatırlıyor musun?
CEMİL — Arkadaşımdır Erdoğan, şakacıdır.

Kötü bir niyeti yoktur..

ÂZEM — Her şakanın bir parça da ciddi yanı
yok mudur?

Cemil bakar..

65. HALİL NECİBE'Yİ GÖRÜR

Dış-Gün

Halil evden çıkar bakar.

Necibe yürümektedir.

Koşarak karşiki bahçeye atlar.

Köşeden bakar. Necibe yürür.

*Erdoğan bey pencereden bakar, perdeyi
çeker. Halil durduğu yerden bakar.*

Necibe eve girer.

66. LOKANTA ÖNÜ

Dış-Gün

Halil ve Âzem oturmuş konuşmaktadırlar.

Necibe ve Erdoğan gülerler.

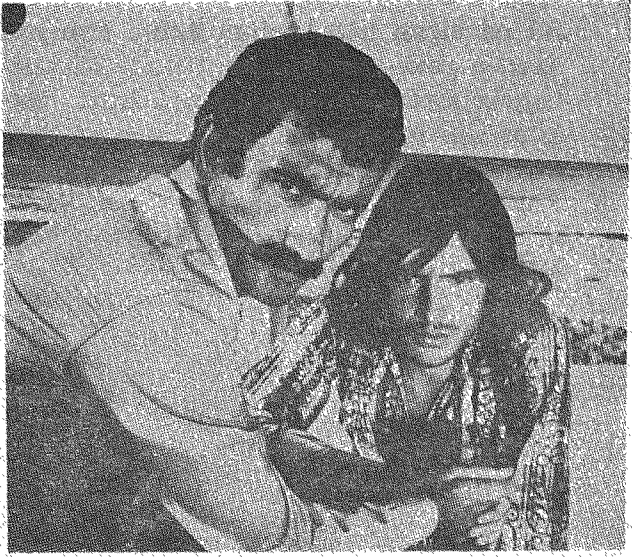
Âzem bakar..

Cemil kumar oynar..

ÂZEM — Emin misin?

HALİL — Gözlerimle gördüm..

*Âzem Cemil'e bakar, Necibe ile Erdoğan'a
bakar.*

67. CEMİL'İN BAHÇESİ

Dış-Gün

Âzem bahçede yerde oturur, Cemil'le Necibe'ye bakar.

*Cemil'le Necibe masada bira içmektedirler.
Cemil'in arkası dönüktür.*

Necibe Âzem'e bakar.

Mütebessimdir.

Âzem bakar sinirlenir.

Cemil farkında değildir.

*Melike kapıdan çıkarken Âzem yerinden
kalkıp hızla yürür, Cemil'i kolundan tutup
kaldırır.*

ÂZEM — Cemil, gel benimle..

CEMİL — Ne var..

ÂZEM — Gel benimle..

Cemil'i iter. Cemil şaşırır.

CEMİL — N'oluyor yahu?

Necibe şaşkın..

NECİBE — N'oluyor, ne var?

Âzem Necibe'ye tokat atar.

Melike şaşırılmış sahneyi seyreder.

Elindeki tepsiyi bırakır.

Bardak, şişe kırılır.

68. BOZKIR

Dış-Gün

ÂZEM — Yalan söylemiyorum..

CEMİL — Yalan söylüyorsun..

Cemil Âzem'e yumruk atar.

CEMİL — Yalan söylüyorsun, yalan söylüyorsun, yalan..

Yumruk.

ÂZEM — Yalan söylemiyorum..

CEMİL — Yalan söylüyorsun, yalan söylüyorsun, yalan, yalan..

Âzem başını kaldırır, Cemil'e bakar..

ÂZEM — Evet, sen bir pezevenksin..

Cemil Âzem'e doğru yürür, yanına gelir, vurmaya başlar tekmeyle..

CEMİL — Yalan söylüyorsun, yalan söylüyorsun..

Arabaya gider dayanır.

Âzem yattığı yerden doğrulur, bakar.

Cemil arabaya dayanmış hıçkırmaktadır.

Âzem arkadaşına bakarak,

ÂZEM — Bak Cemil, beni dinle.. Böyle vurmakla, bağırarak ne yaptığını sanıyor sun.. Ne değişiyor. Tut ki beni dövdün, öldürdün.. Bu, karının seni aldattığı gerçeğini yok mu edecek?

Cemil arabaya kapanmış.

CEMİL — Nerden çıkartıyorsun bunları, bir kadının açık fikirli olması, çevresiyle samimi ilişkiler kurması kocasını aldatması mı demektir..

Âzem yattığı yerden,

ÂZEM — Karın açık fikirli değil, açıktır, açık.. yani herkese açık.. Sizin evliliğiniz çürü-

müş Cemil, bitmiş.. Sen karın için, karın da senin için eskimiş birer malsınız, anlıyor musun, mal.

CEMİL — Yanılıyorsun..

ÂZEM — Yanılmadığımı sen de biliyorsun.. Kendini kandırmak için boşuna uğraşma..

ÂZEM — Cemil, biz arkadaşız Cemil.. Bir arkadaş olarak içinde bulunduğun durum bana acı veriyor.. Seni bu çirkefin içinde bırakmamalıyım..

Cemil ona dönüp bakar..

ÂZEM — Biz nerden geldik Cemil.. Hangi sıkıntıların hangi acıların süzgecinden geçtik.. Bir düşün.. Bunun için mi? Karın seni aldatsın diye mi çektin bunca acıları sıkıntıları.. Karın kangren olmuş bir kol. Bu kolu kesmezsen öleceksin. Seni köyüne götüreceğim şimdi.. unuttuğun köyüne.. Belki eski Cemil'i hatırlar, aradaki pislîği görür kendine gelirsin..

69. KÖYE GİDİŞ

Dış-Gün

Araba son hızla çeşitli yollardan geçer.. Benzinciye yaklaşır. Benzin istasyonuna girer. Durur. Benzinci gelir. Âzem Cemil arabadan çıkarlar. Benzinci benzin doldururken Cemil etrafına bakınır. İlerden gelen bir koyun sürüsünü görür.

*Bir minibüs gelir.
Cemil sabit nazarlarla bakar.
Araba köy yolunda ilerler.
Köyün içine girer.
Arabanın etrafına çocuklar takılır,
arabayla beraber koşmaya başlarlar..*

70. KÖYE EVE GELİŞ

Dış-Gün

Araba evin önüne gelir. Çocuklar koşar..

ÇOCUKLAR — Muhittin ağa, Muhittin ağa,
araba geliyor..

Muhittin koşarak evden çıkar.

*Arabaya gelir. Cemil arabadan çıkar Mu-
hittin'e sarılır.*

MUHİTTİN — Hoşgeldin Cemil abi..

Ali Âzem'e..

ALİ — Hoşgeldin Âzem abi..

*Cemil Muhittin'e sarılmışken kafasını
kaldırır evin önündeki çocuklara bakar.*

CEMİL — Ağlama be Muhittin geldik işte..

ALİ — Bu emmim mi?

ÂZEM — Emmim yavrum..

Muhittin Âzem'e bakar..

Âzem ve Ali Cemil'e bakarlar.

71. KURBAN KESİLİR

Dış-Gün

*Kurban, kedi, tavuk ve çukurda pıhtıla-
şan kan.*

72. KURBAN SONRASI**Dış-Gün**

*Muhittin bir parmak kan alıyor Cemil'in
alnına,*

MUHİTTİN — Adağım vardı.. Allah kısmet eder de gardaşımın ayağı düşerse köye, bir kurban keseceğim demiştim.. Çok şükür bugüne.. Beş seneyi geçti sen bizi unutalı.. Yani demem o ki, zenginlik başladı, bizi unuttun.. Âzem gardaş olmasaydı hatırlamazdın belki de.. Hepten silerdin aklından..

CEMİL — Öyle deme.. bilmiyorsun sen İstanbul'u.. işleri..

MUHİTTİN — Bizim de işlerimiz çok.. ama biz seni hiç unutmadık.. Bu adam var ya bu adam, bu adam senin tek gardaşın, can yoldaşın.. bu adamın kıymetini bil.. bize yaptığı iyilikleri bir allah bilir, bir de biz biliriz..

ÂZEM — Ne gereği var şimdi bunların Muhittin?

MUHİTTİN — İçim yanıyor.. içim..

73. KÖY GENEL**Dış-Gün**

*Yoksul köy evleri, çorak ve kurak toprak,
köyün çevresi.*

74. BAHÇE**Dış-Gün**

Köy, bahçe..

Âzem, Cemil, Muhittin bahçede köylülerle

*oturmuşlar.
Ali ayran getirip ikram eder.
Alır ayranı içerler...*

75. MEZARLIĞA GİDİŞ

Dış-Gün

MUHİTTİN — Önce babam, iki ay sonra da anamız öldü.. Telgraf çektik sana..
CEMİL — İşim vardı, çok önemliydi.. bırakamazdım..
MUHİTTİN — Anam çok istemişti seni, onun ısrarıyla telgraf çektik sana.. Görmek istiyordu.. Gözleri açık gitti kadının..

75. MEZARLIK

Dış-Gün

Muhittin, Âzem, Cemil, iki mezarın başında.. Âzem Cemil'e bakar, Cemil Muhittin'e sonra Âzem'e bakar.

*Âzem bakar, Cemil başını eğer,
Muhittin başı eğik..*

77. MUHİTTİN'İN BAHÇESİ

Dış-Gün.

MUHİTTİN — Gel, gel.

Cemil'i elinden tutup getirir,

MUHİTTİN — Bak, bir buraya bak, bir de buraya. Hangisi güzel.. Başlangıçta alay ettiler benimle.. Sakız ek dediler.. Ben yılmadan, usanmadan direndim, bu gördüğün yeri tek başıma belledim, ektim suladım. Âzem gardaş en büyük yardımcım oldu. Bak, bak herşeyimiz var şimdi.. Domates, biber, karpuzumuz, kavunumuz var. Ağaçlar diktim, bizim köylüler diktiğim fidanları kesip, deynek yaptılar. Köyün koca sakallıları engel olmaya çalıştılar, alay ettiler. Bu çorakta su bulunmaz dediler.. Sen çılgın mısın dediler. Bunun üzerine kızdım, kestim sakalımı bıyığımı, erkeklik sakalla bıyıkla olmaz, çalışmayla olur dedim. Bak şimdi herşeyimiz var. Karpuzumuz, hıyarlarımız..

Yerde hıyar aramakta olan Ali'yi görür.

MUHİTTİN — Bırak len, bırak dokunma..

Ali ona bakar. Muhittin koşar, Ali kaçır.

MUHİTTİN — Bırak, bırak dokunma.. ne emekle ektim ben onları.. Çekirge, yeşillik düşmanı. Hayın bunlar, hayın. Ben

ne emekler harcamış, ne terler dökmüşüm farkında değiller.

Tekrar yanlarına döner.

— Rahat komuyorlar.. çalıyor çocuklar.. Çocuklardan geçtim koca herifler çalıyor geceleri.. ama ben bekliyorum.. Sopa-mı alıp, şu köşeye sinip bekliyorum..

Hıyarlara gider. Cemil hıyar arayan Muhittin'e bakar. Muhittin iki hıyar koparır Cemil'e ve Âzem'e uzatır.

MUHİTTİN — Al, ye bak ne güzel.

CEMİL — Sağol, yemeyim..

MUHİTTİN — Yemiyon mu? Allahallah, hıyar yenmez mi be.. herkes buna can atıyor..

Âzem bakar..

78. MUHİTTİN'İN EV ÖNÜ

Dış-Gün

MUHİTTİN — Bir gün değirmenin önünde ip gibi akan ince bir su gördüm.. Bir gün evin önünde bir ot gördüm. Dedim ki bizim de suyumuz olsa bizim de yeşilliğimiz olur.. Herbirşeyimiz olur. İşte o günlerde geldi Âzem gardaş.. Seni görmüş İstanbul'da, yedi bin lira vermişsin ona, düşündü, hiç merak etme, buluruz suyu dedi.. Kafa kafaya verdik.. Artezyencileri bulduk.. Günlerce uğraştık Millet toplandı başımıza, bize deli gözüyle bakıyor.

Nihayet on günün sonunda bulduk suyu. Bir motor gerekliydi, fakat paramız yoktu. Âzem gardaş borç harç buldu parayı..

Muhittin motorun yanına inmiş, yukarıya konuşuyor.

MUHİTTİN — Bu da motorum.. Otuziki metreden buldum suyu.. Canım istedi mi cennete çeviririm burayı.. oluk oluk akar su Bak..

Motordan su akar

MUHİTTİN — Bak gördün mü suyu? İşte bak, burayı cennet yapan bu su işte..

Çocuklar suya koşarlar.

MUHİTTİN — Motordan ceryan da alırım. İstedğim zaman elektrik yakarım. Bu teli görüyon mu? Bu telden ceryan geçer eve.. Bu köyde kimsede yok elektrik.. ama benim var.. Bir masifirim, bir kıymatlı kişi gelince yakarım. gündüz gibi olur her yer..

79. MUHİTTİN'İN EVİ

Dış-Gün

Muhittin, Cemil, Âzem, yer sofrasında yemek yerler.

MUHİTTİN — Bu lambayı Aksaray'da bir dükkânda gördüm.. Çok beğendim. Dedi-ler eve konmaz bu.. niye konmasın dedim, keyif benim değil mi? Nasıl demişim abi?

CEMİL — Çok iyi demişsin..

Âzem çocuklara bakar.

ÂZEM — Çocuklar da bizimle yese.

Sıdika da çocuklarına bakar.

MUHİTTİN — Onlar sonra yer, sen keyfine bak. Âzem gardaş anlatsana sen şu İstanbul'u.

ÂZEM — Nesini anlatayım ki..

SIDIKA — Gelinimiz nasıldır? İnşallah iyidir..

Cemil bir an duraklar.

CEMİL — İyidir.

SIDIKA — Cenabı Allah bir de çocuk verseydi ne iyi olurdu..

MUHİTTİN (Ses) — Bak benimkilere.. Beş tane de öldü. Allah can sağlığı verince çocuklar çok olur. Sen izine gidince ne düşündüm biliyor musun Âzem gardaş..

ÂZEM — Ne düşündün..

MUHİTTİN — Dedim ki bu sefer Âzem gardaş kendine münasip bir kız bulur.. ama sen eli boş döndün..

ÂZEM — Bizim alınacak satılacak yanımız mı kalmış be Muhittin.. Bu yaştan sonra hangi kız alır bizi.. Kim çeker kahrımızı?

80. MUHİTTİN'İN YER DÖŞEĞİ İç-Gece

Yataklar serilmiş yatıyorlar.

CEMİL — Muhittin'in yerinde olmayı ne çok isterdim Âzem.. Nasıl seviniyor, nasıl yapıpışmış hayata.. Bir avuç yeşillik, bir avuç su, küçük bir tarla nasıl mutlu ediyor onu.. Oysa benim için hayatın tadı yok artık.. Sen de öyle.. Bir düşüncen, inandığın bir dava var.. Benim inandığım bir şey kalmamış.. Ben bitmişim..

ÂZEM — İnsan tükenmez Cemil. Yetinen insan tükenir yalnız.. sen öyle yaptın.. kazandıklarınla yetindin..

CEMİL — Yetinmedim, yorulдум..

ÂZEM — Amacın zengin olmaktı.. oldun ve senin için herşey bitti.. o noktadan itibaren çürüme başladı sende..

CEMİL — Çürüme.. evet çürüme.. çürüdüm ben.. ama kurtulacağım..

ÂZEM — Ya kurtulacaksın, ya da öleceksin Cemil Şu halinde de yaşayan bir ölüsün zaten.

81. DİSKOTEK

Dış-İç-Gece

Melike dansedenlerin yanında müzik dinler. Melike büfede, üzerine şiir düşer, Melike odasında, şiirin sonu. Melike rıhtımda yürür. Necibe onun yürüyüşünü takip eder. Melike sinema sahnesinin önünde.

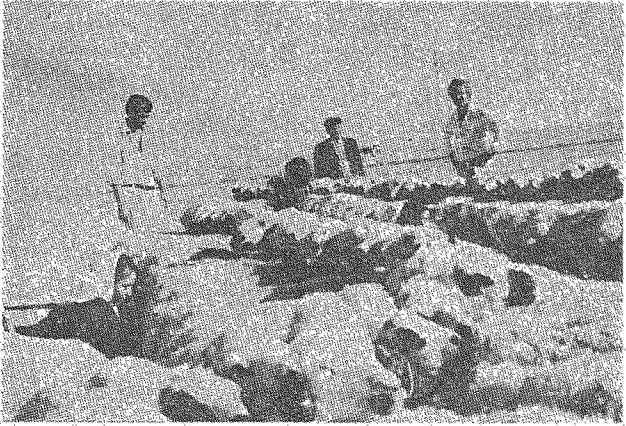
82. KUMAR

İç-Gece

Şenol, Necibe, Erdoğan, iki kız kumar oynarlar..

Âzem koyunların arasından yürür, çobanlarla kucaklaşır.

ÂZEM — Ne var ne yok ben görmiyeli..

*Koyunların arasında çocuklar, kadınlar..
Muhittin Cemil bakarlar..*

MUHİTTİN — Âzem gardaş havalinin bütün çobanlarını bilir. Hepsi de onu bilir.. canları gibi de severler...

Cemil bakar..

Âzem bakar..

Cemil sürünün bir başından Âzem'in yanına gelir..

ÂZEM — Nasılsın Cemil?

CEMİL — İçimde birşeylerin yıkıldığını seziyorum Âzem.. Yer sarsılıyor sanki..

ÂZEM — Yer sarsılmıyor.. sen sarsılıyorsun..
CEMİL — Ben.. evet ben..

84. KÖY

Dış-Gün

Turistler resim çekerler.

*Âzem kuyu başında durur, Cemil ona doğru yürür. Âzem bakışlarıyla takip eder. Cemil bakar.. Âzem bakar..
Başlarını çevirirler..*

CEMİL — Ne yapıyor bunlar..

ÂZEM — Sefaletimizin resmini çekiyorlar..

CEMİL — O kadar tarihi, güzel yerlerimiz varken burayı niye çekiyorlar. Mani olalım..

ÂZEM — Biz sefaletimize mani olacağız.. Bir gün gelecek bunlar bizim sefaletimizin resmini çekemeyecekler..

85. CEMİL KENDİNİ ARIYOR

Dış-Gün

Âzem arabaya dayanmış, Cemil sırtı dönük yürür

Âzem bakar.. arabaya dayalı.. Cemil arkası dönük durur. Âzem bakar.. Cemil çevresine bakınır. Görüntüler.. Cemil sırtını döner yürür.. Âzem, Cemil, Âzem, Cemil.. Cemil etrafında dönerek bağırmaya başlar..

CEMİL — Cemil, Cemil, Cemil...

Âzem bakar..

Cemil bağıırır.

CEMİL — Cemil..

Âzem emil'e..

ÂZEM — Neyi arıyorsun sen, kimi arıyorsun?

Âzem Cemil'e..

CEMİL — Kendimi, Cemil'i arıyorum..

ÂZEM — Sen kendini burda mı kaybettin ki burda arıyorsun..

Cemil cevap vermez.

86. ARABA İÇİ - KONYA DÖNÜŞÜ

İç-Dış-Gün

CEMİL — Sen benim arkadaşımısın, bana yardım edeceksin.. mecbursun..

ÂZEM — Sen kendini zor bulursun o pisliğin, o bataklığın içinde.. Savaş gücün de kalmamış, üstelik zayıf iradelisin..

CEMİL — Yardım et, göreceksin, bütün çıkmazlardan kurtulacağım..

ÂZEM — Kimse kimseye yardım edemez Cemil.. Ancak sen, yürekten inanıyorsan ve bu isteğini gerçekleştirecek öz kalmışsa içinde, ki kalmamış görünüyor..

ÂZEM — Sana yardımcı olabilmem için sana güvenmem, inanmam gerekli.. Nasıl inanabilirim, nasıl seninle olabilirim..

CEMİL — Karımı bırakacağım.. Kangren olmuş kolumu keseceğim..

ÂZEM — Sana inanmıyorum..

CEMİL — Bırakacağım.. Herşeye yeniden başlayacağım.

ÂZEM — Hiçbir şeye yeniden başlanmaz Cemil.. Herşeye daha öncenin iyi kötü birikimi üzerinden dersler çıkartarak, aynı hatalara düşmeden devam edilir.. Karını bırakman, bu pislikten sıyrıлма savaşının ilk adımı olacak.. Başarırsan beraberiz, yenilirsen yokuz ve arkadaş da değiliz artık.. anlaştık mı?

CEMİL — Anlaştık, istersen köye döneriz..

ÂZEM — Bırak bu şehirli romantizmini.. Herkes şehire akmak isterken, sen ne yapacaksın köyde. Geriye dönüş yok.. Hep ileriye..

CEMİL — Evet ileriye.. başaracağız Âzem başaracağız..

ÂZEM — İnanayım mı?

Elini uzatır.

CEMİL — İnan..

ÂZEM — Sana inandıktan sonra elini sıkacağım..

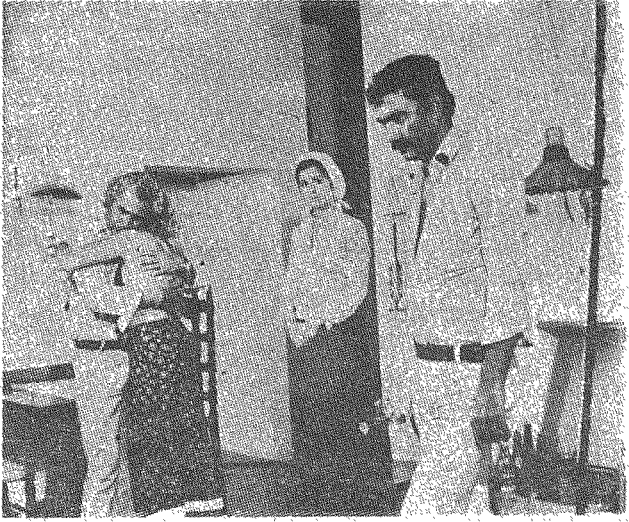
Cemil düşünür..

87. EVE DÖNÜŞ

İç-Dış-Gün

Melike plâk seçerken durur, hafifçe başını kaldırır, doğrulur, döner. Âzem ile Cemil balkona gelmişlerdir. Âzem Melike'ye bakar.

Necibe içerden çıkar. Cemil Necibe'ye, sonra Âzem'e bakar. Âzem onlara bakar,

Necibe Cemil'e, Âzem'e bakar. Âzem tedirgin Cemil'e bakar. Cemil şaşkın Melike'ye ve karısına bakar. Melike Necibe'ye, sonra Âzem'e bakar. Necibe gülümser. Cemil kararsızdır. Âzem izler. Cemil yumuşamıştır. Melike bakar. Âzem tedirgin ve korkmaya başlamıştır. Cemil Necibe'ye doğru yürür. Karşı karşıyadırlar. Necibe Cemil'e sarılır. Cemil şaşkın Âzem'e, Melike'ye bakar, sonra karısına sarılır.

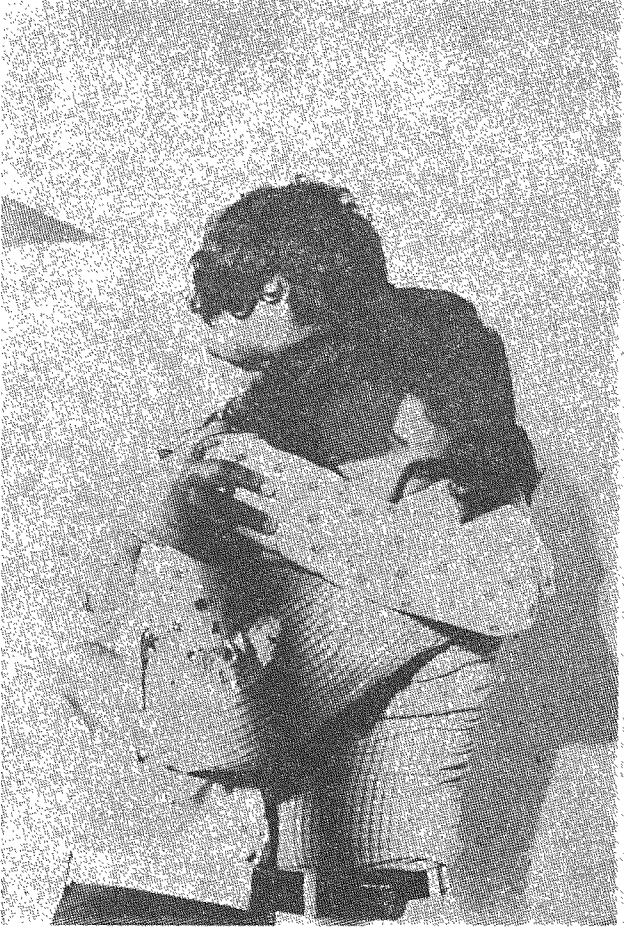
88. ÂZEM'İN ODASI

İç-Gün

Melike kapıyı açar bakar, Âzem eşyalarını toplamaktadır.

MELİKE — Gidiyor musun?

Âzem ona bakmadan
ÂZEM — Gidiyorum..
Melike bir an durur.

MELİKE — Belki bir daha birbirimizi hiç gö-

remeyiz değil mi?
ÂZEM — Belki..
MELİKE — Tahmin ediyordum..

Âzem bavulunu kapatır, ona bakar. Giderken,

ÂZEM — Allahâısmarladık Melike.

Âzem yürür..

MELİKE — Arkadaş..

Âzem bakar..

MELİKE — Birşey unutmadın mı.. bir eksiklik duymuyor musun..

*Âzem ona bakar.
Melike yaklaşır Âzem'e sarılır.*

89. SALON

İç-Gün

Necibe başını Cemil'in omuzuna dayamış..

Âzem'in ayak sesini duyar, bakar.

NECİBE — Bir dakika..

Âzem elinde bavulu döner bakar.. Necibe onun yanına gelir. Cemil merakla ne olacağına bakar.. Necibe Âzem'e tokat atar..

NECİBE — Şimdi gidebilirsiniz..

ÂZEM — Bu tokadın hesabını bir gün mutlaka soracağız.. mutlaka.. Mutlaka bir gün..

Kapıdan çıkar. Necibe Cemil, onun gidişini seyrederler. Melike dönerek ağlar.

90. SOKAK

Dış-Gün

Âzem yolda yürür.. Sokakta ilerler.. Yürürken durur. Silah sesi.. eve doğru bakar. ev..

(Kafa sesi)

CEMİL — Bak Âzem'ciğim.. Sen silahtan anlarsın...

CEMİL — Nasıl? Beğendin mi?

ÂZEM — Güzel silah.. yalnız ne zaman, ne için kullanmak gerektiğini iyi bilmeli. Niye silah taşıyorsun?

CEMİL — Taşımıyorum.. Bulunduruyorum..
belki birgün gerekli olur diye..

ÂZEM — Kime karşı?

CEMİL — Bilinmez ki.. belki kendime karşı..

Cemil, Cemil, Cemil...

Âzem heyecanla yürür..

Halil koşarak karşıdan gelir..

HALİL — Hoşgeldin arkadaş..

El sıkışırlar..

HALİL — Bak kestirdim saçlarımı.. Bu konu-
da sen haklısın..

ÂZEM — Çok sevindim.. iyi yapmışsın..

HALİL — Gidiyor musun?..

ÂZEM — Gidiyorum..

Âzem kolunu onun omuzuna atar.

Sıkılan el...

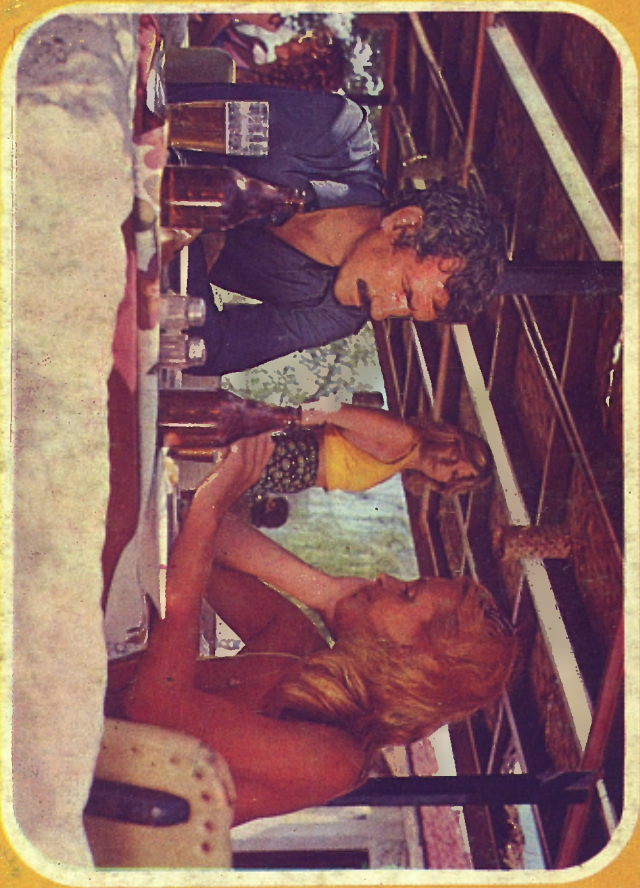
**GÜNEY FİLMCİLİK SANAYİİ VE
TİCARET A. Ş. YAYINLARI**

Sırası	Kitabın Adı	Baskı Adedi	Fiatı
1	Salpa	9	20.—TL.
2	Sanık	8	20.—TL.
3	Hücrem	6	15.—TL.
4	Boynu Bükük Öldüler	3	40....TL.
5	Umut	6	20.—TL.
6	Arkadaş	6	20.—TL.
7	Umutsuzlar	2	15.—TL.
8	Seyyit Han		15.—TL.
9	Endişe		20.—TL.
10	Söz Sanığın	Tükendi	15.—TL.
11	Selimiye Mektupları		30.—TL.
12	Senaryo Yazma Tekniği		15.—TL.
13	Ağıt		12.50TL.
14	Yumurtalık Olayı	2	15.—TL.
15	Savunma	2	30.—TL.
16	Dünya Basınında Yılmaz Güney		20.—TL.
17	Zavallılar	Tükendi	15.—TL.
18	Acı		15.—TL.
19	Acı Lokma		20.—TL.
20	Baba		12.50TL.
21	Kızılırmak Karakoyun		10.—TL.
22	Hudutların Kanunu		15.—TL.
23	Yılmaz Güney Dosyası		25.—TL.
24	Bir Gün Mutlaka		20.—TL.
25	Aç Kurtlar		15.—TL.
26	Soba, Pencere Camı ve İki Ekmek İstiyoruz		40.—TL.

20 lira

Güney
Sinema Sanayi ve
Ticaret A.Ş.
yayınları.